

**WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA
TAASISI YA ELIMU TANZANIA**

**MUHTASARI WA MBINU ZA KUFUNDISHIA SOMO LA HISABATI
KWA MWALIMU TARAJALI
ASTASHAHADA YA UALIMU ELIMU MAALUMU**

© Taasisi ya Elimu Tanzania, 2019

Toleo la kwanza 2019

ISBN: 978-9976-61-846-4

Taasisi ya Elimu Tanzania

S.L.P. 35094

Dar es Salaam

Tanzania

Simu: +255 222 773 005/ +255 222 771 358

Faksi: +255 222 774 420

Baruapepe: director.general@tie.go.tz

Tovuti: www.tie.go.tz

Muhtasari huu urejelewe kama: Taasisi ya Elimu Tanzania. (2019). Muhtasari wa Mbinu za Kufundishia Somo la Hisabati kwa Mwalimu Tarajali Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu. Dar es Salaam: Taasisi ya Elimu Tanzania.

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kunakili, kurudufu, kuchapisha, kutafsiri wala kuutoa muhtasari huu kwa namna yoyote ile bila idhini ya maandishi kutoka Taasisi ya Elimu Tanzania.

Idhini

Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu ni ya miaka miwili na yamekusudiwa kumuandaa mwalimu tarajali kuwa mahiri na mwenye uwezo wa kufanya kazi kwa dhati na kwa weledi. Mwalimu huyo atafundisha katika shule za msingi zinazodahili wanafunzi wenye mahitaji maalumu. Mwalimu tarajali atatambuliwa kuwa ni mwalimu baada ya kuhitimu mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu na kufaulu mafunzo ya nadharia na mafunzo ya ualimu kwa vitendo.

Muhtasari huu umeidhinishwa kuwa ni wa Mbinu za Kufundishia Somo la Hisabati katika Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu.

Dkt. Lyabwene M. Mtahabwa

Kaimu Kamishna wa Elimu

Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

S.L.P. 10

Dodoma

Simu: +255 262 963 533

Baruapepe: info@moe.go.tz

Tovuti: www.moe.go.tz

YALIYOMO

Idhini	iii
1.0 Taarifa za Awali	1
1.1 Utangulizi	1
1.2 Muundo wa Muhtasari.....	1
1.3 Sababu za Kuandaa Muhtasari	2
1.4 Malengo ya Elimu Nchini Tanzania	2
1.5 Malengo ya Jumla ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	3
1.6 Madhumuni ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	4
1.7 Umahiri wa Jumla wa Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	4
1.8 Malengo ya Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati	5
1.9 Upimaji na Tathmini	6
1.10 Muda wa Mafunzo	7
1.11 Maudhui ya Muhtasari	7
2.0 Maudhui ya Muhtasari	9
2.1 Umahiri mkuu na Umahiri Mahususi wa Somo.....	9
2.2 Maudhui ya Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati.....	10

Majedwali

Jedwali namba 1: Upimaji Endelevu na Upimaji Tamati	6
Jedwali namba 2: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati	9
Jedwali namba 3: Maudhui ya Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati	10
Jedwali namba 4: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Mbinu za Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Uoni na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona	25
Jedwali namba 5: Maudhui ya Mbinu za Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Uoni na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona	27
Jedwali namba 6: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi katika Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Uziwi na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona	54
Jedwali namba 7: Maudhui ya Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Uziwi na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona	56
Jedwali namba 8: Umahiri wa Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Akili na Mwanafunzi mwenye Usonji	97
Jedwali namba 9: Maudhui ya Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Akili na Mwanafunzi mwenye Usonji	99
Orodha ya Machapisho	118

1.0 Taarifa za Awali

1.1 Utangulizi

Muhtasari huu wa somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati umeandaliwa kutokana na Mtaala wa Mafunzo ya Ualimu Elimu Maalumu wa mwaka 2019. Muhtasari huu unalenga kumjengea mwalimu tarajali maarifa, stadi na mwelekeo utakaomwezesha kukabiliana na mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni, mwanafunzi mwenye uziwi na mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili aliyedahiliwa katika elimu ya msingi.

Ili kumsaidia mkufunzi, yametolewa mapendekezo ya mbinu za kufundishia na kujifunzia, zana/vifaa vya kufundishia na kujifunzia pamoja na upimaji. Mkufunzi anahimizwa kutumia mbinu mbalimbali na zana zinazopatikana kwenye mazingira yanayohusika na upimaji ulioshauriwa kwenye muhtasari huu. Pamoja na mbinu zilizoainishwa kwenye muhtasari huu mkufunzi anaweza kutumia mbinu nyingine tofautitofauti kulingana na mazingira na mahitaji ya mwalimu tarajali na umahiri unaojengwa.

1.2 Muundo wa Muhtasari

Muhtasari huu umegawanyika katika sehemu kuu mbili. Sehemu ya kwanza ina taarifa za awali na sehemu ya pili ni maudhui ya muhtasari.

Sehemu ya kwanza inajumuisha utangulizi, muundo wa muhtasari, sababu za kuandaa muhtasari, malengo ya elimu nchini Tanzania, malengo ya jumla ya mafunzo ya astashahada ya ualimu elimu maalumu, madhumuni ya mafunzo ya astashahada ya ualimu elimu maalumu, umahiri wa jumla wa mafunzo ya astashahada ya ualimu elimu maalumu, malengo ya somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati mwenye Uziwikutoona, upimaji na tathmini na muda wa mafunzo. Sehemu ya pili inajumuisha maudhui ya muhtasari wa somo.

Muhtasari huu pia una umahiri wa jumla ambao utajengwa kwa mwalimu tarajali wa fani ya ulemavu wa uoni, uziwi na ulemavu wa akili. Aidha, kila fani ina umahiri mkuu na umahiri mahususi ambao mwalimu tarajali ataujenga wakati wa ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati. Ufundishaji na upimaji utazingatia umahiri wa jumla na umahiri wa fani husika. Katika upimaji endelevu na upimaji tamati kutakuwa na utahini wa fani tatu kama ifuatavyo:

- i) mbinu za kufundishia somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Uoni na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona;
- ii) mbinu za kufundishia somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona; na
- iii) mbinu za kufundishia somo la Hisabati kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.

1.3 Sababu za Kuandaa Muhtasari

Dira ya elimu na mafunzo inasisitiza kuwapo kwa mwalimu aliye bora kitaaluma na kitaalamu na mwenye mbinu mbalimbali za kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati ili kukabiliana na changamoto za mahitaji na matarajio ya kielimu kulingana na mabadiliko ya sayansi na teknolojia.

Mwelekeo wa dira na mpango wa elimu kwa ujumla ni kumuandaa mwalimu mwenye ujuzi wa kumfundisha mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni, uziwi, akili na usonji katika shule za msingi kwa kuzingatia misingi, kanuni na mielekeo inayopasa. Mwalimu tarajali wa somo la Hisabati kwa ajili ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni, uziwi, ulemavu wa akili na ulemavu wa usonji anahitaji kupata ujuzi wa kuweza kuyatumia vema mazingira yake katika kumwezesha mwanafunzi.

1.4 Malengo ya Elimu Nchini Tanzania

Elimu inayotolewa ni ya kurithisha maarifa, stadi na mielekeo bora kutoka kwa vizazi vilivyopita hadi vizazi vya wakati huu na vijavyo. Hivyo, yafuatayo ndiyo malengo makuu ya elimu nchini:

- a) kuendeleza na kukuza maendeleo, kuboresha haiba ya wananchi wa Tanzania, rasilimali zao na matumizi bora ya rasilimali hizo katika kuleta maendeleo ya mtu binafsi na ya kitaifa;
- b) kukuza tabia ya kuthamini utamaduni, mila na desturi za Watanzania;
- c) kukuza upatikanaji wa fursa za kusoma, kuandika na kuhesabu na matumizi sahihi ya maarifa na stadi za kijamii, kisayansi, kiufundi, kiteknolojia, kitaalamu na aina nyingine za maarifa na ujuzi, kwa ajili ya maendeleo na kuboresha hali ya mtu na jamii;
- d) kukuza na kuendeleza kujiamini, kudadisi, weledi na kuheshimu utu wa mtu na haki za binadamu na kuwa tayari kufanya kazi kwa kujiendeleza na kwa maendeleo ya Taifa;

- e) kuwezesha na kupanua mawanda ya kujipatia maarifa, kuboresha na kukuza stadi za kiakili, utendaji, uzalishaji na nyingine zinazotakiwa katika kukidhi mabadiliko ya mahitaji kiuchumi;
- f) kumwezesha kila raia kuelewa misingi ya katiba ya nchi pamoja na kuthamini haki za binadamu na uraia, wajibu na majukumu yanayoendana nayo;
- g) kukuza utashi wa kupenda na kuheshimu kazi za kujiajiri na kuajiriwa na kuboresha utendaji kazi katika sekta za uzalishaji na huduma;
- h) kujenga misingi ya maadili yanayokubalika kitaifa na ushirikiano wa kitaifa na kimataifa, amani na sheria kwa njia ya kujifunza;
- i) kuwezesha kuwapo kwa matumizi sahihi, usimamizi na utunzaji wa mazingira; na
- j) kujenga tabia na utamaduni wa kuwakubali watu wenye ulemavu na kuwashirikisha kwenye nyanja zote za maisha kwa maendeleo ya Taifa.

1.5 Malengo ya Jumla ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu

Mafunzo ya Ualimu Elimu Maalumu yana malengo yafuatayo:

- a) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika nadharia za saikolojia ya elimu, malezi, ushauri na huduma kwa watu wenye ulemavu;
- b) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika kugundua na kubuni njia na mbinu za kufundishia na kujifunzia;
- c) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika uchambuzi wa mtaala na vifaa vya mtaala;
- d) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika kumudu stadi kuu za masomo ya lugha, sanaa na maendeleo ya sayansi na teknolojia;
- e) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika kufanya upimaji na tathmini ya maendeleo katika elimu;
- f) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika stadi za uongozi na utawala katika elimu; na
- g) kujenga umahiri wa mwalimu tarajali katika kumfundisha mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu.

1.6 Madhumuni ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu

Mwishoni mwa mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu ya muda wa miaka miwili, mwalimu tarajali aweze:

- a) kutafsiri mtaala wa elimu ya msingi na mihtasari yake katika masomo darasani;
- b) kuandaa na kutumia njia shirikishi katika ufundishaji/ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi;
- c) kubuni, kuendeleza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji katika elimu ya msingi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi;
- d) kufanya tafiti tatu za kielimu ili kuwabaini, kuwaendeleza na kuwasaidia wanafunzi wenye mahitaji maalumu katika shule za msingi;
- e) kurithisha desturi, maadili na tabia zinazokubalika kwa wanafunzi wa shule za msingi;
- f) kuchagua, kupanga, kusimamia na kuongoza vipindi darasani katika shule za msingi;
- g) kufundisha kwa ufanisi masuala mtambuka; na
- h) kutunga na kusahihisha majaribio na mitihani inayoendana na Mtaala wa elimu ya msingi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi katika nyanja zote tatu za kujifunza.

1.7 Umahiri wa Jumla wa Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu

Umahiri mkuu wa mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu umejikita katika kumuandaa mwalimu tarajali aweze:

- a) kumbaini mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu, kujenga misingi ya kukubalika kwa wenzake, kwa jamii na kumpatia afua stahiki;
- b) kutumia mazingira wezeshi ya ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu;
- c) kutumia njia mbalimbali za mawasiliano na teknolojia saidizi kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi;
- d) kutumia mbinu mbalimbali katika kutambua vipaji walivyonavyo wanafunzi wenye mahitaji maalumu na namna ya kuviendeleza;
- e) kufanya tafiti tatu za kielimu kwa wanafunzi ili kuwabaini na kuwasaidia wale wenye mahitaji maalumu katika shule

za msingi;

- f) kutumia misingi na stadi za uongozi katika kuongoza taasisi mbalimbali za elimu;
- g) kutumia, kutunza na kukarabati vifaa saidizi vya wanafunzi wenye mahitaji maalumu;
- h) kutumia sanaa na michezo rekebifu katika kuibua na kuendeleza vipaji mbalimbali vya wanafunzi wenye mahitaji maalumu;
- i) kutumia misingi ya ufundishaji na ujifunzaji kufundishia masomo ya taaluma;
- j) kujenga umahiri wa masomo kwa mwalimu tarajali utakaomwezesha kuelewa masomo vema na hivyo kumfundisha mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu; na
- k) kushirikiana na familia za wanafunzi wenye mahitaji maalumu katika kuwajengea wanafunzi hao kujiamini, tabia ya kujifunza na kukuza vipaji walivyonyavyo.

1.8 Malengo ya Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati

Ualimu wa astashahada katika somo la Hisabati unalenga kuwapatia walengwa umahiri unaohitajika katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati. Yafuatayo ndiyo malengo makuu ya muhtasari wa mbinu za kufundishia somo la Hisabati kwa Astashahada ya Ualimu:

- a) Kutumia misingi ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati;
- b) Kubainisha maandalizi ya ufundishaji wa somo la Hisabati;
- c) Kufundisha somo la Hisabati; na
- d) kufafanua namna ya upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.

1.9 Upimaji na Tathmini

Muhtasari huu umependekeza mbinu mbalimbali za upimaji na tathmini kwa kuzingatia mahitaji ya mwalimu tarajali wakati wa mchakato wa ujifunzaji wa mafunzo ya Ualimu. Upimaji tamati utafanywa na Baraza la Mitihani la Tanzania na utakuwa na alama 50.

Upimaji endelevu utafanywa na mkufunzi wakati mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji unaendelea na utakuwa na alama 50. Upimaji huu unahusisha majaribio, kazimradi, kazi binafsi, mkoba wa kazi, kazi kwa vitendo na mitihani ya mwisho ya mihula. Uzito wa kila aina ya upimaji umeoneshwa katika jedwali lifuatalo:

Jedwali namba 1: Upimaji Endelevu na Upimaji Tamati

Vipengele	Njia za Upimaji	Mwaka				Idadi	Alama (%)
		Mwaka wa I		Mwaka wa II			
		Muhula wa I	Muhula wa II	Muhula wa I	Muhula wa II		
Ufundishaji	Majaribio	2	2	2	2	8	10
	Kazimradi	1	-	1	-	2	5
	Kazi binafsi	1	1	1	-	3	5
	Kazi kwa vitendo	1	1	1	-	3	5
	Mkoba wa kazi	2	2	2	-	6	5
	Mtihani wa mwisho wa muhula	1	1	1	-	3	20
Upimaji endelevu							50
Upimaji tamati: Mtihani wa Baraza la Mitihani la Tanzania					1	1	50
Jumla ya alama za upimaji endelevu na upimaji tamati							100

1.10 Muda wa Mafunzo

Muhtasari huu wa somo la Hisabati kwa fani ya ulemavu wa uoni, uziwi na ulemavu wa akili na usonji umekusudiwa kukamilishwa kwa kipindi cha miaka miwili. Mtazamo wa somo hili ni kumjengea mwalimu tarajali misingi muhimu ya maarifa ya somo la Hisabati itakayomwezesha kuwafundisha kikamilifu wanafunzi wenye mahitaji maalumu kumudu ujifunzaji katika elimu ya msingi. Wanafunzi hao ni wenye ulemavu wa uoni, uziwi, uziwikutoona, ulemavu wa akili na usonji.

1.11 Maudhui ya Muhtasari

Maudhui ya muhtasari yamepangwa katika jedwali yakihusisha umahiri mkuu, umahiri mahususi, shughuli za kutendwa na mwalimu tarajali, vigezo vya upimaji, viwango vya utendaji na idadi ya vipindi

1.11.1 Umahiri

Ni uwezo wa kufikiri na kutenda kwa ufanisi

1.11.2 Umahiri Mkuu

Ni uwezo wa kutenda jambo kwa ufanisi unaokusudiwa kufikiwa na mwalimu tarajali baada ya kujifunza kwa muda fulani. Hujengwa na umahiri mahususi kadhaa atakaojenga mwalimu tarajali kwa kutenda shughuli mbalimbali

1.11.3 Umahiri Mahususi

Ni uwezo atakaojengewa mwalimu tarajali katika kutenda shughuli mbalimbali kwa muda maalumu

1.11.4 Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali

Ni vitendo ambavyo mwalimu tarajali anapaswa kuvifanya ili kufikia umahiri mahususi uliokusudiwa

1.11.5 Vigezo vya Upimaji

Ni viwango vya ufanisi wa utendaji wa mwalimu tarajali ili kufikia umahiri mahususi

1.11.6 Viwango vya Utendaji

Ni kiasi cha ufikiwaji wa vigezo vya kila shughuli anayotenda mwalimu tarajali

1.11.7 Idadi ya Vipindi

Idadi ya vipindi ni makadirio ya muda utakaotumika katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia uzito wa umahiri mahususi na shughuli ya kutendwa na mwalimu tarajali. Jumla ya vipindi kwa somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati kwa wiki ni viwili. Makadirio haya ya muda yamewekwa kwa mfumo wa vipindi, ambapo kila kipindi kina dakika 60. Aidha, mapendekezo ya vipindi kwa kila umahiri mahususi yanaweza kubadilika kulingana na mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji.

2.0 Maudhui ya Muhtasari

2.1 Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Somo

Jedwali namba 2: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi
1.0 Kuchambua misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati kulingana na mahitaji maalumu ya mwanafunzi	1.1 Kubainisha misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati 1.2 Kutumia misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati katika ufundishaji na ujifunzaji
2.0 Kutumia hisabati kutatua matatizo katika mazingira tofauti kwa mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu	2.1 Kubaini dhana ya namba 2.2 Kutumia sehemu katika maisha ya kila siku 2.3 Kutumia desimali na asilimia katika maisha ya kila siku 2.4 Kufafanua algebra na vipimo 2.5 Kufundisha jometri 2.6 Matumizi ya takwimu na fedha
3.0 Kupima ujifunzaji wa somo la Hisabati na umuhimu wake	3.1 Kubainisha aina na zana za upimaji katika somo la Hisabati 3.2 Kutumia misingi ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati katika ufundishaji wa matendo ya namba nzima

2.2 Maudhui ya Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati

Jedwali namba 3: Maudhui ya Somo la Mbinu za Kufundishia Hisabati

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
1.0 Kuchambua misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati kulingana na mahitaji maalumu ya mwanafunzi	1.1 Kubainisha misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati	a) Kubaini misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati	Misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati imebainishwa.	Anabainisha misingi miwili ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anabainisha misingi minne ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anabainisha misingi mitano ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anabainisha misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati na kutoa maelezo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye mhitaji maalumu.	3
		b) Kufafanua tabia za misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati	Tabia za misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati zimefafanuliwa.	Anabainisha tabia za misingi miwili ya ufundishaji wa somo la Hisabati bila kufafanua.	Anabainisha tabia za misingi minne ya ufundishaji wa somo la Hisabati na kufafanua.	Anabainisha tabia za misingi mitano ya ufundishaji wa somo la Hisabati na kufafanua.	Anabainisha tabia za misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati na kufafanua kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kulinganisha na kutofautisha tabia za misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati	Tabia za misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati imelinganishwa na kutofautishwa.	Anatofautisha tabia za misingi miwili ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anatofautisha na kulinganisha tabia za misingi minne ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anatofautisha na kulinganisha tabia za misingi mitano ya ufundishaji wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	Anatofautisha na kulinganisha tabia za misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati na kutoa maelekezo.	
	1.2 Kutumia misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati katika ufundishaji na ujifunzaji	a) Kubainisha misingi ya ufundishaji wa umahiri unaojengwa katika somo la Hisabati	Misingi saba ya ufundishaji wa umahiri unaojengwa katika somo la Hisabati imebainishwa.	Anabainisha misingi miwili ya umahiri unaojengwa katika somo la Hisabati.	Anabainisha misingi minne ya umahiri unaojengwa katika somo la Hisabati.	Anabainisha misingi mitano ya umahiri unaojengwa katika somo la Hisabati na kutoa mifano.	Anabainisha misingi saba ya umahiri unaojengwa katika somo la Hisabati na kutoa mifano.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuhusianisha misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati na umahiri unaojengwa katika somo	Misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati na umahiri unaojengwa katika somo imehusianishwa.	Anahusianisha misingi miwili ya ufundishaji wa somo la Hisabati na umahiri unaojengwa katika somo.	Anahusianisha misingi mitatu ya ufundishaji wa somo la Hisabati na umahiri unaojengwa katika somo.	Anahusianisha misingi mitano ya ufundishaji wa somo la Hisabati na umahiri unaojengwa katika somo.	Anahusianisha misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati na umahiri utakaojengwa katika somo kwa kutoa mifano.	
		c) Kuonesha namna ya kutumia misingi ya ufundishaji wa somo la Hisabati katika ufundishaji na ujifunzaji	Namna ya utumiaji wa misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati imeoneshwa.	Anaonesha namna ya kutumia misingi miwili ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anaonesha namna ya kutumia misingi minne ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anaonesha namna ya kutumia misingi mitano ya ufundishaji wa somo la Hisabati.	Anaonesha namna ya kutumia misingi saba ya ufundishaji wa somo la Hisabati na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
2.0 Kutumia hisabati kutatua matatizo katika mazingira tofauti kwa mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu	2.1 Kubaini dhana ya namba	a) Kuelezea dhana ya namba	Dhana ya namba imeelezwa.	Anaeleza maana ya namba.	Anaeleza maana na aina ya namba.	Anaeleza maana aina, sifa na umuhimu wa namba.	Anaeleza maana, sifa na umuhimu wa namba kwa kutoa mifano.	3
		b) Kufafanua matendo ya namba	Matendo manne ya namba yamefafanuliwa.	Anafafanua matendo manne ya namba.	Anafafanua matendo manne ya namba, kanuni ya MAGAZIJUTO.	Anafafanua matendo manne ya namba, kanuni ya MAGAZIJUTO na thamani ya tarakimu katika namba.	Anafafanua matendo manne ya namba, kanuni ya MAGAZIJUTO, thamani ya tarakimu katika namba na kanuni zinazotawala namba kwa kutoa mifano.	
		c) Kufafanua aina za namba	Aina za namba zimefafanuliwa.	Anafafanua aina za namba.	Anafafanua aina za namba kwa kutoa mifano.	Anafafanua aina za namba na njia za kutumia kufundishia aina za namba kwa kutoa mifano.	Anafafanua aina za namba, njia na mbinu za kufundishia namba kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafuzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	2.2 Kutumia sehemu katika maisha ya kila siku	a) Kueleza dhana ya sehemu	Dhana ya sehemu imeelezwa.	Anaeleza maana ya sehemu.	Anaeleza maana na aina za sehemu.	Anaeleza maana, aina na umuhimu wa sehemu.	Anaeleza maana, aina na umuhimu wa sehemu kwa kutoa mifano.	3
		b) Kueleza aina za sehemu	Aina za sehemu zimeelezwa.	Anaeleza aina za sehemu.	Anaeleza aina za sehemu kwa kutoa mifano.	Anaeleza aina za sehemu na kulinganisha sehemu.	Anaeleza aina za sehemu na kulinganisha kwa kutoa mifano.	
		c) Kutumia matendo katika sehemu	Matendo katika sehemu yametumiwa.	Anatumia tendo la kujumlisha sehemu.	Anatumia tendo la kujumlisha na kutoa sehemu na kutoa mifano.	Anatumia tendo la kujumlisha, kutoa, kuzidisha katika sehemu na kutoa mifano.	Anatumia tendo la kujumlisha, kutoa, kuzidisha na kugawa katika sehemu na kutoa mifano.	
	2.3 Kutumia desimali na asilimia katika maisha ya kila siku	a) Kufafanua dhana ya desimali na asilimia	Dhana ya desimali na asilimia imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya desimali.	Anafafanua maana ya desimali na asilimia.	Anafafanua maana ya desimali na asilimia kwa kutoa mifano.	Anafafanua maana ya desimali na asilimia na kuzitofautisha kwa kutoa mifano.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kufafanua matendo katika desimali	Matendo katika desimali yamefafanuliwa.	Anafafanua matendo mawili katika desimali.	Anafafanua jinsi ya kujumlisha, kutoa, kuzidisha na kugawanya desimali.	Anafafanua jinsi ya kujumlisha, kutoa, kuzidisha desimali na kutoa mifano.	Anafafanua jinsi ya kujumlisha, kutoa, kuzidisha na kugawanya katika desimali na kutoa mifano jinsi ya kuzifundisha.	
		c) Kufafanua matendo katika asilimia	Matendo katika asilimia yamefafanuliwa.	Anafafanua matendo katika asilimia.	Anafafanua matendo katika asilimia na kutoa mifano.	Anafafanua matendo katika asilimia, anabadilisha asilimia kuwa sehemu na kulinganisha asilimia.	Anafafanua asilimia kueleza maana, kubadili asilimia na sehemu, kubadili asilimia na desimali.	
	2.4 Kufafanua algebra na vipimo	a) Kueleza dhana ya mitajo na milinganyo	Dhana ya mitajo na milinganyo imeelezwa.	Anaeleza maana ya mitajo au milinganyo.	Anaeleza maana ya mitajo na milinganyo.	Anaeleza maana, aina na umuhimu wa mitajo na milinganyo.	Anaeleza maana, aina na umuhimu wa mitajo na milinganyo na kutoa mifano.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kufafanua mitajo na milinganyo	Mitajo na milinganyo imefafanuliwa.	Anafafanua mitajo au milinganyo.	Anatofautisha mitajo na milinganyo.	Anajumlisha. anatoa, anazidisha na anagawa mitajo.	Anajumlisha. anatoa, anazidisha na anagawa mitajo, pia anaelezea milinganyo, anaandaa milinganyo na kufumbua milinganyo.	5
		c) Kutumia vipimo	Vipimo (urefu, uzani na wakati) vimetumiwa.	Anatumia aina moja ya kipimo.	Anatumia aina mbili za vipimo.	Anatumia aina tatu za vipimo.	Anatumia aina tatu za vipimo kwa kuelezea umuhimu wake kulingana na mazingira.	
	2.5 Kufundisha jometri	a) Kuainisha mistari	Aina tatu za mistari zimebainishwa.	Anaainisha aina moja ya mstari.	Anaainisha aina mbili za mstari.	Anaainisha aina tatu za mstari.	Anaainisha aina tatu za mstari na kuzitofautisha.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchora pembe	Pembe zimechorwa.	Anachora aina moja ya pembe.	Anachora aina mbili za pembe na kuorodhesha vifaa vya kupima pembe.	Anachora aina tatu za pembe, anaorodhesha vifaa vya kupima pembe na kupima pembe.	Anachora aina za pembe, anapima pembe, na kugawa pembe.	
		c) Kutofautisha maumbo	Maumbo yametofautishwa.	Anaorodhesha aina za maumbo.	Anatofautisha aina za maumbo kwa kuelezea maana na kuhakiki kanuni ya pythagorasi.	Anatofautisha maumbo kwa kueleza maana ya maumbo, aina za maumbo na kuunda maumbo kwa kuunganisha pembe.	Anatofautisha maumbo kwa kuelezea maana na aina za maumbo, kuunda maumbo kwa kuunganisha pembe na jinsi ya kufundisha maumbo bapa, miche na ukumbi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufafanua mzingo na ukubwa katika umbo	Dhana ya mzingo na ukubwa vimefafanuliwa.	Anafafanua maana ya mzingo au ukubwa katika umbo.	Anafafanua maana ya mzingo na ukubwa katika umbo.	Anafafanua maana ya mzingo na ukubwa na kutumia kanuni za kutafuta mzingo na ukubwa katika umbo.	Anafafanua maana ya mzingo na ukubwa, anatomia kanuni za kutafuta mzingo na ukubwa katika umbo na kuelezea jinsi ya kuzifundisha.	
	2.6 Matumizi ya takwimu na fedha	a) Kutumia takwimu	Takwimu zimetumika.	Anatumia takwimu kwa kutafsiri taarifa iliyo katika grafu.	Anatumia takwimu kwa kutoa taarifa, kuchora grafu, picha, mihimili, duara na michirizo.	Anatumia takwimu kwa kuelezea maana, na kuchora aina za grafu.	Anatumia takwimu kwa kuelezea maana, na kuchora aina za grafu na kuelezea jinsi ya kufundisha mada hizo.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kupambanua matumizi ya fedha	Matumizi ya fedha yamepambanuliwa.	Anapambanua maana ya fedha, mapato, matumizi, hasara na faida.	Anapambanua maana ya fedha, mapato, matumizi, hasara, faida na kuelezea utumaji wa fedha kwa njia ya posta na benki.	Anapambanua umuhimu wa uhifadhi wa fedha na kukadiria mapato na matumizi na riba.	Anapambanua mbinu za kutafuta faida na hasara, mapato na matumizi na uhifadhi wa fedha. Pia anaonesha jinsi ya kufundisha mada ya fedha kwa wanafunzi na kutoa mifano.	
		c) Kusoma majira ya nukta	Majira ya nukta yamesomwa.	Anasoma majira ya nukta.	Anasoma na kuelezea majira ya nukta na kuchora majira ya nukta.	Anasoma, anachora na kufundisha majira ya nukta kwa kutoa mifano.	Anasoma majira ya nukta na kufundisha wanafunzi kuchora na kulinganisha majira ya nukta kupata maumbobapa na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
3.0 Kupima ujifunzaji wa somo la Hisabati na umuhimu wake	3.1 Kubainisha aina na zana za upimaji katika somo la Hisabati	a) Kufafanua maana ya upimaji katika somo la Hisabati	Maana ya upimaji katika somo la Hisabati imefafanuliwa kwa kuhusianisha matendo manne na shughuli za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana ya upimaji katika somo la Hisabati bila kuhusianisha na shughuli za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana ya upimaji katika somo la Hisabati kwa kuhusianisha matendo mawili na shughuli za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana ya upimaji katika somo la Hisabati kwa kuhusianisha matendo matatu na shughuli za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana ya upimaji katika somo la Hisabati kwa kuhusianisha matendo manne na shughuli za ufundishaji na ujifunzaji kwa kutoa mifano.	4
		b) Kuorodhesha njia na zana za kufanyia upimaji katika somo la Hisabati	Njia nne na zana za kufanyia upimaji katika somo la Hisabati zimeorodheshwa.	Anaorodhesha njia na zana za kufanyia upimaji katika somo la Hisabati bila kuzielezea.	Anaorodhesha njia mbili na zana za kufanyia upimaji katika somo la Hisabati na kuzielezea.	Anaorodhesha njia tatu na zana za kufanyia upimaji katika somo la Hisabati na kuzielezea.	Anaorodhesha njia nne na zana za kufanyia upimaji katika somo la Hisabati na kuzielezea kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufafanua umuhimu wa kufanya upimaji katika somo la Hisabati	Umuhimu wa kufanya upimaji katika somo la Hisabati umefafanuliwa.	Anafafanua maana ya kufanya upimaji katika somo la Hisabati.	Anafafanua maana na faida za kufanya upimaji katika somo la Hisabati.	Anafafanua maana, faida na umuhimu wa kufanya upimaji katika somo la Hisabati.	Anafafanua maana, faida na umuhimu wa kufanya upimaji katika somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	
		d) Kutumia aina mbalimbali za upimaji katika kuboresha ufundishaji ujifunzaji wa somo la Hisabati	Aina nne za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati zimetumiwa.	Anatumia aina moja ya upimaji katika kuboresha ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia aina mbili za upimaji katika kuboresha ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia aina tatu za upimaji katika kuboresha ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia na kuelezea aina nne za upimaji katika kuboresha ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	3.2 Kutumia misingi ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati katika ufundishaji wa matendo ya namba nzima	a) Kubainisha njia na mbinu katika ufundishaji wa matendo ya namba nzima katika Hisabati	Njia na mbinu katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba zimebainishwa.	Anabainisha njia za kufundishia na kujifunzia matendo ya namba nzima.	Anabainisha njia na mbinu za kufundishia na kujifunzia matendo ya namba nzima.	Anabainisha njia na mbinu za kufundishia na kujifunzia matendo ya namba nzima kwa kutoa mifano.	Anabainisha njia na mbinu za kufundishia na kujifunzia matendo ya namba nzima kwa kutoa mifano kwa kuzingatia mazingira halisi.	5
		b) Kubainisha vifaa/zana za kufundishia na kujifunzia matendo ya namba katika somo la Hisabati	Aina tatu za vifaa/zana za kufundishia na kujifunzia matendo ya namba katika somo la Hisabati vimebainishwa.	Anabainisha aina moja ya kifaa/zana ya kufundishia na kujifunzia matendo katika somo la Hisabati.	Anabainisha aina mbili za vifaa/zana za kufundishia na kujifunzia matendo katika somo la Hisabati.	Anabainisha aina tatu za vifaa/zana za kufundishia na kujifunzia matendo katika somo la Hisabati.	Anabainisha aina tatu za vifaa/zana za kufundishia na kujifunzia matendo katika somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kutumia njia na mbinu katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati	Njia na mbinu katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati zimetumiwa.	Anatumia njia katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba nzima.	Anatumia njia na mbinu katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba nzima.	Anatumia na kuelezea njia na mbinu katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba nzima kwa kutoa mifano.	Anatumia na kuelezea njia na mbinu katika ufundishaji na ujifunzaji wa matendo ya namba nzima kwa kutoa mifano na kuzingatia mazingira halisi.	
		d) Kubainisha aina za upimaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati	Aina nne za upimaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati zimebainishwa.	Anabainisha aina moja ya upimaji katika matendo ya namba nzima.	Anabainisha aina mbili za upimaji katika matendo ya namba nzima.	Anabainisha aina tatu za upimaji katika matendo ya namba nzima.	Anabainisha angalau aina nne za upimaji katika matendo ya namba nzima kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		e) Kubainisha zana za upimaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati	Zana kumi za upimaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati zimebainishwa.	Anabainisha zana tatu za upimaji wa matendo ya namba nzima.	Anabainisha zana tano za upimaji wa matendo ya namba nzima.	Anabainisha zana nane za upimaji wa matendo ya namba nzima na kutoa mifano.	Anabainisha zana kumi za upimaji wa matendo ya namba nzima katika somo la Hisabati na kutoa mifano.	

Jedwali namba 4: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Mbinu za Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Uoni na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
<p>1.0 Kuchambua sera na vifaa vya mtaala katika somo la Hisabati kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p>	<p>1.1 Kuhusianisha sera ya Elimu na Mafunzo ya mwaka 2014 na mtaala wa Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu</p> <p>1.2 Kuchambua muhtasari wa somo la Hisabati</p> <p>1.3 Kuchambua mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati</p> <p>1.4 Kuchambua shajara ya somo la Hisabati</p> <p>1.5 Kuchambua vitabu vya rejea katika somo la Hisabati</p> <p>1.6 Kutumia azimio la kazi na andalio la somo kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p>
<p>2.0 Kutumia njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p>	<p>2.1 Kuchambua njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p> <p>2.2 Kutumia mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p> <p>2.3 Kushirikiana na wadau wa elimu katika kutoa huduma kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p>

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
	<p>2.4 Kuandaa na kutekeleza mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p> <p>2.5 Kutumia TEHAMA katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p>
<p>3.0 Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p>	<p>3.1 Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p> <p>3.2 Kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona</p> <p>3.3 Kuhifadhi zana za kujifunzia na kufundishia kwa ajili ya matumizi endelevu</p>

Jedwali namba 5: Maudhui ya Mbinu za Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Uoni na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
1.0 Kuchambua sera na vifaa vya mtaala katika somo la Hisabati kulingana na mahitaji ya mwanafunzi	1.1 Kuhusianisha sera ya elimu na mafunzo na Mtaala wa Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	a) Kuchambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji katika somo la Hisabati	Sera mbalimbali za elimu na mafunzo zimesomwa na kuhusianishwa na malengo saba ya somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo bila kuhusianisha na malengo matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo matano ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo saba ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati na kutoa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kufasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo kwa kuhusianisha matatizo ya ujifunzaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu	Sera mbalimbali za elimu na mafunzo zimefasiliwa kwa kuhusianisha matatizo sita ya ujifunzaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo kwa kuhusianisha tatizo moja la ujifunzaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo kwa kuhusianisha matatizo matatu ya ujifunzaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo kwa kuhusianisha matatizo matano ya ujifunzaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo kwa kuhusianisha matatizo sita ya ujifunzaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kutumia sera mbalimbali za elimu na mafunzo kwa kuhusianisha na mtaala wa astashahada ya ualimu elimu maalumu na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati	Sera mbalimbali za elimu na mafunzo zimetumika na kuhusianishwa na malengo saba ya somo la Hisabati.	Kutumia sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na malengo matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Kutumia sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Kutumia sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo matano ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati na kutoa mifano.	Kutumia sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo saba ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati na kutoa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	1.2 Kuchambua muhtasari wa somo la Hisabati	a) Kufafanua muhtasari wa somo la Hisabati na kuhusianisha na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi Tanzania	Muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianishwa na malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi nchini Tanzania umefafanuliwa.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha na lengo moja la ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi nchini Tanzania.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha malengo mawili ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi nchini Tanzania.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha na malengo matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi nchini Tanzania.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi nchini Tanzania na kutoa mifano.	3
		b) Kuchanganua muundo wa muhtasari wa somo la Hisabati	Muundo wa muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuzingatia vipengele kumi na mbili vya muhtasari umechanganuliwa.	Anachanganua vipengele vitatu vya muhtasari wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele sita vya muhtasari wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele tisa vya muhtasari wa somo la Hisabati.	Anachanganua na kuvielezea vipengele kumi na viwili vya muhtasari wa somo la Hisabati na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufafanua vipengele vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati	Vipengele kumi na mbili vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati vimefafanuliwa.	Anafafanua vipengele vitatu vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele sita vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele tisa vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele kumi na mbili vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati na kutoa mifano.	
	1.3 Kuchambua mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati	a) Kuchanganua muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati	Muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati umechanganuliwa kwa kuzingatia vipengele kumi na mbili.	Anachanganua vipengele vitatu vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele sita vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele tisa vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele kumi na mbili vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati kwa mifano.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuhusianisha maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati	Maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati yamehusianishwa.	Anahusianisha vipengele vya maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na umahiri mmoja katika muhtasari wa somo la Hisabati.	Anahusianisha vipengele vya maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na mahiri mbili katika muhtasari wa somo la Hisabati.	Anahusianisha vipengele vya maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na mahiri tatu katika muhtasari wa somo la Hisabati.	Anahusianisha vipengele vya maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na mahiri nne katika muhtasari wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	
		c) Kutumia mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati katika ufundishaji na ujifunzaji	Mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati umetumika katika ufundishaji na ujifunzaji wa vipengele vinne vya umahiri wa somo la Hisabati.	Anatumia mwongozo wa mwalimu wa kufundishia kipengele kimoja cha umahiri wa somo la Hisabati.	Anatumia mwongozo wa mwalimu kufundishia vipengele viwili vya umahiri wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	Anatumia mwongozo wa mwalimu kufundishia vipengele vitatu vya umahiri wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	Anatumia mwongozo wa mwalimu kufundishia vipengele vinne vya umahiri wa somo la Hisabati kwa vitendo.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
1.4 Kuchambua shajara ya somo la Hisabati	a) Kubainisha muundo wa shajara ya somo la Hisabati	Muundo wa shajara ya somo la Hisabati umebainishwa kwa kuzingatia vipengele saba.	Anabainisha vipengele vitatu vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anabainisha vipengele vinne vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anabainisha vipengele vitano vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anabainisha vipengele saba vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati kwa mifano.	3	
	b) Kufafanua muundo wa shajara ya somo la Hisabati	Muundo wa shajara la somo la Hisabati umefafanuliwa kwa kuzingatia vipengele sita.	Anafafanua muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele viwili vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele vinne vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati kwa kutoa mifano.	Anafafanua vipengele sita vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati kwa mifano ya namna ya kutengeneza shajara.		
	c) Kutumia vipengele vya shajara katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati	Vipengele saba vya shajara vimetumiwa katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia vipengele vitatu vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia vipengele vinne vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia vipengele vitano vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anatumia vipengele saba vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano.		

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	1.5 Kuchambua vitabu vya rejea katika somo la Hisabati	a) Kubainisha aina za marejeo katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati	Aina nne za marejeo vikiwamo vitabu vya kiada, ziada, matini mbalimbali na mtandao vimebainishwa.	Anabainisha aina moja ya marejeo katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati.	Anabainisha aina mbili za marejeo katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati.	Anabainisha aina tatu za marejeo katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati.	Anabainisha aina nne za marejeo katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati.	3
		b) Kuchambua mtiririko wa maudhui ya umahiri katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati	Mtiririko wa maudhui ya umahiri katika ujifuzaji na ufundishaji wa somo la Hisabati umechambuliwa.	Anachambua mtiririko wa maudhui ya mahiri moja katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua mtiririko wa maudhui ya mahiri mbili katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua mtiririko wa maudhui ya mahiri tatu katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua mtiririko wa maudhui ya mahiri nne katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa mifano.	
		c) Kuchambua marejeo mbalimbali kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi	Marejeo mbalimbali kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi yamechambuliwa.	Anachambua marejeo kwa kuzingatia kigezo kimoja.	Anachambua marejeo kwa kuzingatia vigezo viwili.	Anachambua marejeo kwa kuzingatia vigezo vitatu.	Anachambua marejeo kwa kuzingatia vigezo vinne kwa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	1.6 Kutumia azimio la kazi na andalio la somo kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya azimio la kazi	Dhana ya azimio la kazi imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya azimio la kazi.	Anafafanua umuhimu wa azimio la kazi.	Anafafanua maana na umuhimu wa azimio la kazi.	Anafafanua maana na umuhimu wa azimio la kazi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	6
b) Kubainisha vipengele vya azimio la kazi		Vipengele kumi na moja vya azimio la kazi vimebainishwa.	Anabainisha vipengele sita vya azimio la kazi.	Anabainisha vipengele vinane vya azimio la kazi.	Anabainisha vipengele kumi vya azimio la kazi.	Anabainisha vipengele kumi na moja vya azimio la kazi.		
c) Kuandaa Azimio la kazi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi		Azimio la kazi limeandaliwa kwa kufuata vipengele kumi na moja kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele vitatu vya azimio la kazi.	Anaandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele sita vya azimio la kazi.	Anaandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele tisa vya azimio la kazi.	Anaandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele kumi na moja kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.		

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufafanua dhana ya andalio la somo	Dhana ya andalio la somo imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya andalio la somo.	Anafafanua umuhimu wa andalio la somo.	Anafafanua maana na umuhimu wa andalio la somo.	Anafafanua maana na umuhimu wa andalio la somo kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	
		e) Kueleza vipengele vya andalio la somo	Vipengele kumi vya andalio la somo vimeelezwa.	Anaeleza vipengele vinne vya andalio la somo.	Anaeleza vipengele sita vya andalio la somo.	Anaeleza vipengele nane vya andalio la somo.	Anaeleza vipengele kumi vya andalio la somo kwa kutoa mifano.	
		f) Kuandaa andalio la somo kwa kufuata hatua zote na kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	Andalio la somo limeandaliwa kwa kufuata hatua zote na kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaandaa andalio la somo kwa kufuata hatua nne.	Anaandaa andalio la somo kwa kufuata hatua sita.	Anaandaa andalio la somo kwa kufuata hatua nane.	Anaandaa andalio la somo kwa kufuata hatua kumi za uandaaji.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
2.0 Kutumia njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	2.1 Kuchambua njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	a) Kufafanua dhana ya njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	Dhana ya njia za ufundishaji na ujifunzaji imefafanuliwa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana ya njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana na aina za njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana, aina, umuhimu na kutumia njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	3
		b) Kuchambua njia za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Njia za ufundishaji na ujifunzaji zimechambuliwa.	Anachambua njia moja ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anachambua njia moja ya ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anachambua njia mbili za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona na kutoa mfano.	Anachambua njia mbili za ufundishaji na ujifunzaji na kuelezea faida na hasara ya kila njia kulingana na mazingira ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufafanua dhana ya mkakati wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Dhana ya mkakati wa ufundishaji na ujifunzaji imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya mkakati wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana na aina za mkakati wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa mkakati wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana, aina, umuhimu na kutumia mkakati wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	2.2 Kutumia mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya mbinu za kujifunzia na kufundishia (maana, aina na umuhimu) wa kila mbinu kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Mbinu za kujifunzia na kufundishia zimefafanuliwa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana ya mbinu za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana na aina za mbinu za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa mbinu za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua maana, aina, umuhimu wa mbinu za kujifunzia na kufundishia na kuzitumia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi na kutoa mifano.	4
		b) Kurekebisha mbinu za kujifunzia na kufundishia	Mbinu za kujifunzia na kufundishia zimerekebishwa.	Anarekebisha kwa kuzingatia kigezo kimoja.	Anarekebisha kwa kuzingatia vigezo viwili.	Anarekebisha kwa kuzingatia vigezo vitatu na kutoa mifano.	Anarekebisha kwa kuzingatia vigezo vinne kwa kutoa mifano kulingana na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kueleza mbinu za ufundishaji na ujifunzaji wa Hisabati kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona (hatua kwa hatua, muda wa kupumzika, muda wa kuchunguza, kueleza kila hatua, kutumia zana mguso, na za rangi kinzani)	Mbinu nne mahususi za ufundishaji na ujifunzaji wa Hisabati kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona zimeelezwa.	Anaeleza mbinu moja ya ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anaeleza mbinu mbili katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anaeleza mbinu tatu katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona na kutoa mifano.	Anaeleza mbinu nne katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona na kutoa mifano akihusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufafanua mbinu za kuendeleza ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Mbinu za kuendeleza ufundishaji na ujifunzaji zimefafanuliwa.	Anafafanua mbinu moja katika kuendeleza ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua mbinu mbili katika kuendeleza ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua mbinu tatu katika kuendeleza ufundishaji na ujifunzaji na kutoa mifano.	Anafafanua mbinu nne katika kuendeleza ufundishaji na ujifunzaji na kutoa mifano kwa kuhusianisha na mazingira.	
	2.3 Kushirikiana na wadau wa elimu katika kutoa huduma kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya wadau wa elimu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Dhana ya wadau wa elimu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya wadau wa elimu.	Anafafanua maana na aina ya wadau wa elimu.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa wadau wa elimu.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa wadau wa elimu kwa kuhusisha na mahitaji ya mwanafunzi na kutoa mifano.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha wadau wa elimu kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Wadau wa elimu wamebainishwa.	Anabainisha wadau watatu wa elimu.	Anabainisha wadau watano wa elimu.	Anabainisha wadau sita wa elimu na kutoa mifano.	Anabainisha wadau saba wa elimu na kuelezea umuhimu wao kwa kutoa mifano.	
		c) Kufafanua kazi za wadau wa elimu kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Kazi za wadau wa elimu zimefafanuliwa.	Anafafanua kazi tatu za wadau wa elimu.	Anafafanua kazi sita za wadau wa elimu.	Anafafanua kazi saba za wadau wa elimu na kutoa mifano.	Anafafanua kazi nane za wadau wa elimu na kutoa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kushirikisha wadau wa elimu katika kutatua changamoto za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Wadau wa elimu wameshirikishwa katika kutatua changamoto za mwanafunzi.	Anashirikisha wadau katika kutatua changamoto mbili za ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anashirikisha wadau katika kutatua changamoto tatu za ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anashirikisha wadau katika kutatua changamoto nne za ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anashirikisha wadau katika kutatua changamoto tano za ujifunzaji wa mwanafunzi na kutoa mifano.	
	2.4 Kuandaa na kutekeleza mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kubaini mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi	Mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi yamebainishwa.	Anabainisha mahitaji mawili ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anabainisha mahitaji matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anabainisha mahitaji manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kutoa mifano.	Anabainisha mahitaji matano ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuhusianisha na mazingira.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha mambo ya kuzingatia katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji	Mambo manne ya kuzingatia katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji yamebainishwa kwa kuzingatia aina, muda, mahitaji, njia na wahusika.	Anabainisha jambo moja katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha mambo mawili katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha mambo matatu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha mambo manne katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji na kutoa mifano.	
		c) Kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi	Mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi umeandaliwa kwa kuzingatia vigezo vinne vya mpango.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kigezo kimoja.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia vigezo viwili.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia vigezo vitatu.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia vigezo vinne na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufafanua mpango binafsi ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi	Mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi umefafanuliwa kwa kuzingatia vigezo vinne vya mpango.	Anafafanua mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kigezo kimoja.	Anafafanua mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia vigezo viwili.	Anafafanua mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia vigezo vitatu.	Anafafanua mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia vigezo vinne na kutoa mifano.	
	2.5 Kutumia TEHAMA katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya TEHAMA (maana, aina, umuhimu na mazingira)	Dhana ya TEHAMA imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya TEHAMA.	Anafafanua maana na aina za TEHAMA.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa TEHAMA.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa TEHAMA kulingana na mazingira yanayohusika ya mwanafunzi na kutoa mifano.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchambua vifaa vya TEHAMA kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Vifaa vinne vya TEHAMA vimechambuliwa kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa viwili visivyo vya kielektoniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa viwili vya kielektroniki na viwili visivyo vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa vitatu vya kielektroniki na vitatu visivyo vya kielektroniki na programu zake kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa vinne vya kielektroniki na vinne visivyo vya kielektroniki na programu zake kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	
		c) Kutumia TEHAMA katika kumwezesha mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Vifaa vya TEHAMA vimetumika katika ujifunzaji na ufundishaji mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anatumia vifaa vya TEHAMA visivyo vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia vifaa vya TEHAMA vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia vifaa vya TEHAMA visivyo vya kielektroniki na vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia vifaa vya TEHAMA visivyo vya kielektroniki na vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi katika mazingira yanayo mzunguka.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
3.0 Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	3.1 Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia	Dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya zana za kujifunzia na kufundishia.	Anafafanua maana na aina za zana za kujifunzia na kufundishia.	Anafafanua maana, aina na makundi ya zana za kujifunzia na kufundishia.	Anafafanua maana, aina, makundi na umuhimu wa zana za kujifunzia na kufundishia.	3
		b) Kueleza sifa za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona zimeelezwa.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia kigezo cha mada.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia vigezo vya mada na umri.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia vigezo vya mada, umri na uhalisia.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia vigezo vya mada, umri, uhalisia, mwonekano na upatikanaji wa zana.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubainisha zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	Zana za aina tano za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi zimebainishwa.	Anabainisha aina moja ya zana.	Anabainisha aina mbili za zana.	Anabainisha aina tatu za zana na kutoa mifano.	Anabainisha aina tano za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa mifano.	
	3.2 Kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	a) Kueleza dhana za kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Dhana ya kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi imeelezwa.	Anaeleza dhana ya kubuni, zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza dhana ya kubuni na kutengeneza zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza dhana ya kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza dhana ya kubuni, kutengeneza, kufaragua na kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha upatikanaji wa malighafi za kutengenezea zana za kujifunzia na kufundishia mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Upatikanaji wa malighafi ya kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi umebainishwa.	Anataja upatikanaji wa malighafi ya kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza upatikanaji wa malighafi ya kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha upatikanaji wa malighafi ya kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha upatikanaji wa malighafi ya kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi na mazingira halisi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kutengeneza zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Zana mbalimbali za kujifunzia na kufundishia kulingana na mahitaji ya mwanafunzi zimetengenezwa.	Anatengeneza zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatengeneza zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuandaa malighafi kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatengeneza zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia sifa za zana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatengeneza zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia sifa za zana na mahitaji ya mwanafunzi kwa kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutathmini uwezo wa zana kwa kufanya majaribio ya matumizi ya zana za kujifunzia na kufundishia katika kuwasilisha dhana husika kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia katika kuwasilisha dhana inayohusika kulingana na mahitaji ya mwanafunzi umetathminiwa.	Anachambua uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi na aina kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi, aina na ubora kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi, aina, umuhimu na ubora wake kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	3.3 Kuhifadhi zana za kujifunzia na kufundishia kwa ajili ya matumizi endelevu	a) Kubainisha maeneo ya kuhifadhi zana za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Maeneo ya kuhifadhi zana za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona yamebainishwa.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhi zana za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhi zana za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona kulingana na aina ya zana.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhi zana za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona kulingana na sifa za zana.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhi zana za mwanafunzi mwenye ulemavu wa uoni na mwanafunzi mwenye uziwikutoona kulingana na aina ya zana, sifa na mazingira halisi.	3
		b) Kubainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji	Mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji yamebainishwa.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia sifa zake.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia sifa na athari zake.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia sifa, athari zake na jinsi ya kuchukua tahadhari.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kuainisha njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana	Njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana zimeainishwa.	Anataja njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana.	Anaeleza njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana.	Anaainisha njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana.	Anaainisha njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana na mahitaji halisi ya mwanafunzi.	

Jedwali namba 6: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi katika Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Uziwi na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
1.0 Kuchambua vifaa vya mtaala katika somo la Hisabati kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	1.1 Kutafsiri mtaala katika somo la Hisabati 1.2 Kuchambua muhtasari wa somo la Hisabati 1.3 Kuchambua mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati 1.4 Kuchambua shajara ya somo la Hisabati 1.5 Kuchambua vitabu vya rejea katika somo la Hisabati 1.6 Kutumia mtaala na vifaa vya mtaala kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona
2.0 Kutumia njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	2.1 Kuchambua njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 2.2 Kutumia njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji katika kumfundisha mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 2.3 Kutumia mazingira yanayomzunguka mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika kubuni, kufaragua na kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji 2.4 Kutumia stadi za kurekebisha mwenendo katika ufundishaji na ujifunzaji 2.5 Kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 2.6 Kutumia TEHAMA katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
3.0 Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	3.1 Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 3.2 Kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 3.3 Kuhifadhi zana za kujifunzia na kufundishia kwa ajili ya matumizi endelevu
4.0 Kushirikisha wadau katika kutambua changamoto na kutoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	4.1 Kutambua wadau katika kutoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 4.2 Kutumia wadau katika kutatua changamoto za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona 4.3 Kushirikiana na wasaidizi wa walimu wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona ili kuboresha ujifunzaji wao

Jedwali namba 7: Maudhui ya Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Uziwi na Mwanafunzi mwenye Uziwikutoona

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
1.0 Kuchambua vifaa vya mtaala katika somo la Hisabati kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	1.1 Kutafsiri mtaala katika somo la Hisabati	a) Kufafanua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji katika somo la Hisabati	Sera mbalimbali za elimu na mafunzo zimefafanuliwa na kuhusianishwa na malengo ya somo la Hisabati.	Anafafanua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na malengo matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo matano ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo saba ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati na kutoa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji katika somo la Hisabati	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo zimesomwa na kuhusianishwa na malengo saba ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na malengo matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo matano ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha malengo saba ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa kutoa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na matatizo ya ujifunzaji wa wanafunzi wenye uziwi na uziwikutoona	Sera mbalimbali za elimu na mafunzo zimefasiliwa kwa kuhusianisha matatizo sita ya ujifunzaji wa wanafunzi.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha matatizo mawili ya ujifunzaji wa wanafunzi.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha matatizo matatu ya ujifunzaji wa wanafunzi.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha matatizo matano ya ujifunzaji wa wanafunzi.	Anafasili sera mbalimbali za elimu na mafunzo na kuhusianisha na matatizo sita ya ujifunzaji wa mwanafunzi na kutoa maelezo.	
	1.2 Kuchambua muhtasari wa somo la Hisabati	a) Kufafanua muhtasari wa somo la Hisabati na kuhusianisha na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi	Muhtasari wa somo la Hisabati umefafanuliwa na kuhusianisha na malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha na lengo moja la ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha malengo mawili ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha na malengo matatu ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anafafanua muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuhusianisha na malengo manne ya ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa shule za msingi na kutoa mifano.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchanganua muundo wa muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati	Muundo wa muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati umechanganuliwa kwa kuzingatia vipengele kumi na mbili.	Anachanganua vipengele vitatu vya muhtasari wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele sita vya muhtasari wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele tisa vya muhtasari wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele kumi na mbili vya muhtasari wa somo la Hisabati na kutoa mifano.	
		c) Kufafanua vipengele vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati	Vipengele kumi na mbili vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati vimefafanuliwa.	Anafafanua vipengele vitatu vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati.	Anafafanua na kueleza vipengele sita vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele tisa vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele kumi na mbili vya muhtasari wa kufundishia somo la Hisabati na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	1.3 Kuchambua mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati	a) Kuchanganua muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati	Muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati umechanganuliwa kwa kuzingatia vipengele kumi na mbili.	Anachanganua vipengele vitatu vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele sita vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele tisa vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati.	Anachanganua vipengele kumi na mbili vya muundo wa mwongozo wa mwalimu wa somo la Hisabati na kutoa mifano.	3
		b) Kuhusianisha maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati	Maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati yamehusianishwa kwa kuzingatia vipengele vinne vya umahiri wa somo.	Anahusianisha maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuzingatia kipengele kimoja cha umahiri wa somo.	Anahusianisha maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuzingatia vipengele viwili vya umahiri wa somo	Anahusianisha maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuzingatia vipengele vitatu vya umahiri wa somo	Anahusianisha maudhui ya umahiri katika mwongozo wa mwalimu na muhtasari wa somo la Hisabati kwa kuzingatia vipengele vinne vya umahiri wa somo kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kutumia mwongozo wa Mwalimu wa somo la Hisabati katika ufundishaji na ujifunzaji	Mwongozo wa mwalimu umetumiwa kwa kuzingatia vipengele saba.	Anatumia vipengele vitatu vya mwongozo wa mwalimu wa kufundishia somo la Hisabati.	Anatumia vipengele vinne vya mwongozo wa mwalimu wa kufundishia somo la Hisabati.	Anatumia vipengele vitano vya mwongozo wa mwalimu wa kufundishia somo la Hisabati.	Anatumia vipengele saba vya mwongozo wa mwalimu wa kufundishia somo la Hisabati na kutoa mifano.	
	1.4 Kuchambua shajara ya somo la Hisabati	a) Kuchambua dhana ya shajara ya somo la Hisabati	Dhana ya shajara ya somo la Hisabati imechambuliwa.	Anachambua maana ya shajara katika somo la Hisabati.	Anachambua maana na umuhimu wa shajara katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati.	Anachambua maana, umuhimu na vipengele katika shajara katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati.	Anachambua dhana ya shajara katika kuandaa, kutumia na kufundishia somo la Hisabati.	3
		b) Kubainisha muundo wa shajara ya somo la Hisabati	Muundo wa shajara ya somo la Hisabati umebainishwa kwa vipengele saba.	Anabainisha vipengele vitatu vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anabainisha vipengele vinne vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anabainisha vipengele vitano vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati.	Anabainisha vipengele saba vya muundo wa shajara ya somo la Hisabati na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufafanua vipengele vya shajara na kutumia katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati	Vipengele saba vya shajara vimefafanuliwa na kutumiwa katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele vitatu vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele vinne vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele vitano vya shajara ya somo na kuvitumia katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anafafanua vipengele saba vya shajara ya somo katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa kuzingatia mazingira halisi.	
	1.5 Kuchambua vitabu vya rejea katika somo la Hisabati	a) Kubainisha aina za marejeo katika kufundishia na kujifunzia somo la Hisabati	Aina nne au zaidi za marejeo katika ufundishaji na ujifunzaji wa Hisabati zimebainishwa.	Anabainisha aina moja ya vitabu vya kurejea vya somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anabainisha aina mbili za vitabu vya kurejea vya somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anabainisha aina tatu za vitabu vya kurejea vya somo la Hisabati kwa shule za msingi.	Anabainisha aina nne au zaidi za vitabu vya kurejea vya somo la Hisabati kwa shule za msingi na kutoa maelezo.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchambua mtiririko wa maudhui ya umahiri katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati	Mtiririko wa maudhui ya umahiri katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati umechambuliwa kwa kuzingatia vipengele vinne vya umahiri.	Anaorodhesha mtiririko wa maudhui ya umahiri katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa kuzingatia kipengele kimoja cha umahiri.	Anachambua mtiririko wa maudhui kwa kuzingatia vipengele viwili vya umahiri katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati.	Anachambua mtiririko wa maudhui na umahiri tatu katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati kwa mifano.	Anachambua mtiririko wa maudhui kwa kuzingatia vipengele vinne vya umahiri katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Hisabati na kutoa mifano na kuelekeza wengine.	
		c) Kuchagua marejeo mbalimbali kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi	Marejeo manne au zaidi kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi yamechaguliwa.	Anachagua rejeo moja kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi.	Anachagua marejeo mawili kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi.	Anachagua marejeo matatu kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi.	Anachagua marejeo manne au zaidi kulingana na ngazi aliyofikia mwanafunzi na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	1.6 Kutumia mtaala na vifaa vya mtaala kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kuchambua muhtasari ili kuandaa azimio la kazi	Muhtasari katika kuandaa azimio la kazi kulingana na mahitaji ya mwanafunzi umechambuliwa.	Anachambua muhtasari katika kuandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele vyake.	Anachambua muhtasari katika kuandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele vyake kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua muhtasari katika kuandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele vyake kulingana na mahitaji ya mwanafunzi na kutoa mifano.	Anachambua muhtasari katika kuandaa azimio la kazi kwa kufuata vipengele vyake kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kuhusianisha na mazingira.	5
		b) Kutumia azimio la kazi katika kuandaa andalio la somo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Azimio la kazi na andalio la somo vimetumiwa kulingana na mahitaji ya mwanafunzi uziwi na uziwikutoona.	Anafafanua azimio la kazi na andalio la somo.	Anafafanua azimio la kazi na kuandaa andalio la somo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia azimio la kazi na kuandaa andalio la somo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia azimio la kazi na andalio la somo kulingana na mahitaji halisi ya mwanafunzi kwa kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kutumia andalio la somo katika kuwezesha ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Andalio la somo katika ufundishaji na ujifunzaji limetumiwa.	Anaorodhesha vipengele vya andalio la somo katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaandaa andalio la somo katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kufuata vipengele vyake na kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia andalio la somo katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kufuata vipengele vyake kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia andalio la somo katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kufuata vipengele vyake kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi na mazingira halisi ya utekelezaji wa somo.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutumia kitabu cha kiada, ziada na miongozo katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuandaa nukuu na zana za upimaji wa somo	Nukuu na zana za upimaji wa somo kwa kutumia kitabu cha kiada, ziada na miongozo katika ufundishaji na ujifunzaji zimeandaliwa.	Anaandaa nukuu na zana za upimaji wa somo kwa kutumia kitabu cha kiada katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anaandaa nukuu na zana za upimaji wa somo kwa kutumia kitabu cha kiada na ziada katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anaandaa nukuu na zana za upimaji wa somo kwa kutumia kitabu cha kiada, ziada na miongozo katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anaandaa nukuu na zana za upimaji wa somo kwa kutumia kitabu cha kiada, ziada na miongozo katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuhusianisha mazingira na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		e) Kufasili maana, umuhimu, dhima na vigezo vya kufuata wakati wa kuandaa nukuu	Dhana ya nukuu za somo imefasiliwa.	Anafasili maana na umuhimu wa nukuu au mojawapo ya dhana ya nukuu za somo.	Anafasili maana, umuhimu, dhima na vigezo vya kufuata wakati wa kuandaa nukuu za somo la Hisabati.	Anafasili maana, umuhimu, dhima, vigezo vya kufuata wakati wa kuandaa nukuu kwa kufuata muhtasari wa somo, vitabu na marejeo.	Anafasili maana, umuhimu, dhima na vigezo vya kufuata wakati wa kuandaa nukuu kwa kufuata muhtasari, marejeo, vitabu vya kujifunzia na kufundishia somo la Hisabati.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
2.0 Kutumia njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	2.1 Kuchambua njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kufafanua njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	Njia mbili na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi zimefafanuliwa.	Anafafanua njia na mbinu mbili za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua mbinu nne na njia mbili ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua mbinu sita na njia mbili za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa mifano.	Anafafanua mbinu nane na njia mbili za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa mifano, na kuhusianisha na mazingira halisi.	5
		b) Kutathmini njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	Njia mbili na mbinu nane za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi zimetathminiwa.	Anatathmini njia na mbinu mbili za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini mbinu nne na njia mbili za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini mbinu sita na njia mbili za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini mbinu nane na njia mbili za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutumia mifano halisi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kurekebisha njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi	Njia mbili na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi zimerekebishwa.	Anarekebisha njia moja na mbinu mbili za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anarekebisha njia moja na mbinu nne za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anarekebisha njia mbili na mbinu sita za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano.	Anarekebisha njia mbili na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano na kuhusianisha na mazingira halisi.	
	2.2 Kutumia njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji katika kumfundisha mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kubaini njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia kulingana na mahitaji ya mwanafunzi	Njia mbili na mbinu nane za kujifunzia na kufundishia kulingana na mahitaji ya mwanafunzi zimebainishwa.	Anabaini njia na mbinu mbili za kujifunzia na kufundishia.	Anabaini njia mbili na mbinu nne za kujifunzia na kufundishia.	Anabaini njia mbili na mbinu sita za kujifunzia na kufundishia kwa kutoa mifano.	Anabaini njia mbili na mbinu nane za kujifunzia na kufundishia kwa kutoa mifano kulingana na mazingira yanayomzunguka	5

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kutumia mazingira yanayomzunguka mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika kuandaa njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia	Njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia kwa kutumia mazingira yanayomzunguka mwanafunzi zimefafanuliwa.	Anafafanua utumiaji wa mazingira yanayomzunguka mwanafunzi katika kuandaa njia au mbinu za kujifunzia na kufundishia.	Anafafanua utumiaji wa mazingira yanayomzunguka mwanafunzi katika kuandaa njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia.	Anafafanua utumiaji wa mazingira yanayomzunguka mwanafunzi katika kuandaa njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia kwa kutoa mifano.	Anafafanua utumiaji wa mazingira yanayomzunguka mwanafunzi katika kuandaa njia na mbinu sita za kujifunzia na kufundishia kwa kutoa mifano kulingana na mazingira yanayomzunguka	
		c) Kubadilisha njia na mbinu ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Ubadilishaji wa njia mbili na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona umeelezewa.	Anaelezea ubadilishaji wa njia moja na mbinu mbili za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kulingana na mahitaji.	Anaelezea ubadilishaji wa njia mbili na mbinu nne za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kulingana na mahitaji.	Anaelezea ubadilishaji wa njia mbili na mbinu sita za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kulingana na mahitaji kwa kutoa mifano.	Anaelezea ubadilishaji wa njia mbili na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kulingana na mahitaji kwa kutoa mifano kulingana na mazingira yanayomzunguka	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	2.3 Kutumia mazingira yanayomzunguka mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika kubuni, kufaragua na kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji	a) Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimechambuliwa.	Anataja zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza sifa za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua sifa zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kuzingatia kundi na kutoa mifano.	Anachambua sifa na umuhimu wa zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia kundi na kutoa mifano inayohusiana na mazingira.	5
		b) Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi zimetumika.	Anatumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji na kutoa mifano.	Anatumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji, kutoa mifano pamoja na kuhusianisha mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubuni zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimebuniwa.	Anaorodhesha zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabuni zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabuni zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa mifano halisi.	Anabuni zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa mifano ya vitu halisi na kuhusianisha mazingira.	
		d) Kutathmini ubora wa zana katika kufikisha dhana iliyokusudiwa kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Ubora wa zana katika kufikisha dhana iliyokusudiwa kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona imetathminiwa.	Anatathmini ubora wa zana katika kufikisha dhana iliyokusudiwa kwa mwanafunzi.	Anatathmini ubora wa zana katika kufikisha dhana iliyokusudiwa kwa kuzingatia somo/mada na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini ubora wa zana katika kufikisha dhana iliyokusudiwa kwa kuzingatia somo/mada, umri na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini ubora wa zana katika kufikisha dhana iliyokusudiwa kwa kuzingatia somo/mada, umri, usalama, uimara wake kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi akihusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		e) Kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Zana za ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimefaraguliwa (kuumba, kuunda, kuchonga, kufinyanga, kusuka na kuchora).	Anafaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuumba na kuunda kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuumba, kuunda na kuchonga kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuumba, kuunda, kuchonga na kufinyanga kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuumba, kuunda, kuchonga, kufinyanga, kusuka na kuchora kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi na kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	2.4 Kutumia stadi za kurekebisha mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika ufundishaji na ujifunzaji	a) Kufafanua dhana ya kurekebisha mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Dhana ya kurekebisha mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona imefafanuliwa.	Anafafanua dhana ya kurekebisha mwenendo kwa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua dhana ya kurekebisha mwenendo kwa mwanafunzi na kueleza umuhimu wake katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua dhana ya kurekebisha mwenendo kwa mwanafunzi na kueleza umuhimu wake katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia kundi na kutoa mifano.	Anafafanua dhana ya kurekebisha mwenendo wa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia umuhimu wake, kundi na kutoa mifano halisi.	5

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchunguza tabia za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zinazotakiwa kurekebisha na kujaza katika fomu	Tabia za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zinazotakiwa kurekebisha zimechunguzwa na kujazwa katika fomu.	Anachunguza tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona na kujaza katika fomu	Anachunguza tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona na kufafanua umuhimu wake.	Anachunguza tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona kwa kuzingatia urudiwaji wa tendo.	Anachunguza tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona kwa kuzingatia urudiwaji wa tendo na muda wa tendo ndani na nje ya darasa.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubaini njia za kubadili mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Njia za kubadili mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimebainishwa.	Anabaini njia za kubadilisha mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kutumia vitu halisi.	Anabaini njia za kubadilisha mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kutumia vitu halisi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabaini njia za kubadilisha mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kutumia vitu halisi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano.	Anabaini njia za kubadilisha mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kutumia vitu halisi, vifani, na vitu vyenye mnga'ao kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano na kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutumia stadi za kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika ufundishaji na ujifunzaji	Stadi za kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji zimetumika.	Anatumia stadi za kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwi.	Anatumia stadi za kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi mwenye uziwikutoona.	Anatumia stadi za kurekebisha tabia na mwenendo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi kwa kutumia mifano.	Anatumia stadi za kurekebisha tabia na mwenendo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi kwa kutumia mifano kulingana na mazingira halisi.	
	2.5 Kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kubaini mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona yamebainishwa.	Anabainisha mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anabainisha mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kutumia vitu halisi.	Anabainisha mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kutumia vitu halisi kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha mahitaji ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kutoa mifano, kutumia vitu halisi na kuhusianisha na mazingira.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha mambo muhimu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Mambo muhimu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona yamebainishwa kwa kuzingatia vipengele vitano.	Anabainisha mambo muhimu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia vipengele viwili.	Anabainisha mambo muhimu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia vipengele vitatu.	Anabainisha mambo muhimu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia vipengele vinne.	Anabainisha mambo muhimu katika kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kwa kuzingatia vipengele vitano.	
		c) Kuandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona umeandaliwa.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi kundi.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kundi na mahitaji.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kundi, mahitaji na njia.	Anaandaa mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia kundi, mahitaji, njia, wahusika na muda.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutumia mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona umetumika.	Anatumia mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kundi na mahitaji.	Anatumia mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingaia kundi, mahitaji na njia.	Anatumia mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kundi, mahitaji, njia, na muda.	Anatumia mpango binafsi wa ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia kundi, mahitaji, njia, muda na wahusika.	
	2.6 Kutumia TEHAMA katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya TEHAMA (maana, aina na umuhimu) kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Dhana ya TEHAMA imefafanuliwa (maana, aina na umuhimu) kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anafafanua maana ya TEHAMA.	Anafafanua maana na aina za TEHAMA.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa TEHAMA na kutoa mifano.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa TEHAMA kwa kutoa mifano kulingana na mazingira husika ya mwanafunzi.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuchambua vifaa vya TEHAMA kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona kuwasiliana	Vifaa vya TEHAMA kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona vimechambuliwa.	Anachambua vifaa visivyo vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa vya kielektroniki na visivyo vya kielekitroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa vya kielektroniki na visivyo vya kielekitroniki na programu zake kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anachambua vifaa vya kielektroniki na visivyo vya kielekitroniki na programu zake na kuzitofautisha kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	
		c) Kutumia vifaa vya TEHAMA katika kumwezesha mwanafunzi mwenye uziwi na mwanafunzi mwenye uziwikutoona kuwasiliana	Vifaa vya TEHAMA vimetumika katika kumwezesha mwanafunzi mwenye uziwi na mwanafunzi mwenye uziwikutoona kulingana na mahitaji yake kuwasiliana.	Anatumia vifaa visivyo vya kielekitroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia vifaa vya kielekitroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia vifaa visivyo vya kielekitroniki na vya kielektroniki kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatumia vifaa visivyo vya kielekitroniki na vya kielekitroniki kulingana na programu husika kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kupendekeza kazi zitakazosaidia kubadilisha tabia ya mwanafunzi mwenye uziwi na mwanafunzi mwenye uziwikutoona	Kazi zinazosaidia kubadili tabia ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimependekezwa.	Anapendekeza kazi zinazosaidia kubadili tabia ya mwanafunzi.	Anapendekeza kazi zinazosaidia kubadili tabia ya mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji awapo darasani.	Anapendekeza kazi zinazosaidia kubadili tabia ya mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji awapo darasani kwa kutumia michezo.	Anapendekeza kazi zinazosaidia kubadili tabia ya mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji awapo darasani kwa kutumia michezo, kazi za ziada na kazi za vikundi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		e) Kuwashirikisha wadau katika kurekebisha tabia za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika ufundishaji na ujifunzaji	Wadau katika kurekebisha tabia za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona katika ufundishaji na ujifunzaji wameshirikishwa.	Anashirikisha wa wadau katika kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anashirikisha wa wadau katika kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji.	Anashirikisha wa wadau katika kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji, kundi na aina za wadau.	Anashirikisha wa wadau katika kurekebisha tabia na mwenendo wa mwanafunzi katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji, kundi na aina za wadau kwa kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
3.0 Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	3.1 Kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia imefafanuliwa.	Anafafanua dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia kwa kueleza maana.	Anafafanua dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia kwa kueleza maana na makundi.	Anafafanua dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia maana, makundi na umuhimu.	Anafafanua dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia maana, makundi, umuhimu na jinsi ya kuzitumia kulingana na mahitaji maalumu ya mwanafunzi.	4
		b) Kueleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi zimeelezwa.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mada.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mada na umri.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mada, umri na uhalisia.	Anaeleza sifa anuwai za zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mada, umri, uhalisia, mwonekano na upatikanaji.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubainisha zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimebainishwa.	Anaeleza maana ya zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza maana na aina ya zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha aina na umuhimu wa zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano.	Anabainisha aina na umuhimu wa zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano kulingana na mazingira.	
	3.2 Kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kueleza dhana ya kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Dhana ya kubuni zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona imeelezwa.	Anaeleza dhana ya kubuni na kutengeneza zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza dhana ya kubuni, kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza dhana ya kubuni na umuhimu wa kutengeneza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza dhana ya kubuni, umuhimu wa kutengeneza, kufaragua na kutumia zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha upatikanaji wa malighafi za kutengezea zana kwa kutumia mazingira katika kubuni na kutengeza zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Upatikanaji wa malighafi za aina nne za kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona umebainishwa.	Anabainisha upatikanaji wa malighafi za aina moja za kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha upatikanaji wa malighafi za aina mbili za kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha upatikanaji wa malighafi za aina tatu za kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha upatikanaji wa malighafi za aina nne za kutengezea zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano ya zana na jinsi ya kuzitumia.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kutengeneza zana mbalimbali za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia sifa za zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Zana tano za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia sifa za zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimetengenezwa.	Anatengeneza zana mbili za kujifunzia na kufundishia kwa kuandaa malighafi kwa kuzingatia sifa za zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatengeneza zana tatu za kujifunzia na kufundishia kwa kuandaa malighafi na vifaa kwa kuzingatia sifa za zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatengeneza zana nne za kujifunzia na kufundishia kwa kuandaa malighafi, vifaa na eneo kwa kuzingatia sifa za zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatengeneza zana tano za kujifunzia na kufundishia kwa kuandaa malighafi, vifaa, eneo na kutengeneza zana kwa kuzingatia sifa za zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutathmini uwezo wa zana kwa kufanya majaribio ya matumizi ya zana za kujifunzia na kufundishia katika kufikisha dhana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia katika kufikisha dhana inayohusika kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona umetathminiwa.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi na aina kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi, aina na ubora katika kufikisha dhana inayohusika kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anatathmini uwezo wa zana za kujifunzia na kufundishia kwa kuzingatia makundi, aina na ubora katika kufikisha dhana inayohusika kulingana na mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano kulingana na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	3.3 Kuhifadhi zana za kujifunzia na kufundishia kwa ajili ya matumizi endelevu	a) Kubainisha maeneo ya kuhifadhia zana za mwanafunzi	Maeneo ya kuhifadhia zana za mwanafunzi yamebainishwa.	Anataja maeneo ya kuhifadhia zana za mwanafunzi.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhia zana za mwanafunzi kwa kuzingatia sifa zake.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhia zana za mwanafunzi kwa kuzingatia sifa na aina ya zana.	Anabainisha maeneo ya kuhifadhia zana za mwanafunzi kwa kuzingatia sifa, aina ya zana na mazingira halisi.	4
		b) Kuainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji	Mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji yamebainishwa.	Anaorodhesha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mifano.	Anabainisha mazingira yanayoweza kuharibu zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mifano na jinsi ya kuchukua tahadhari.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kuainisha njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana	Njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana zimeainishwa.	Anataja njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana.	Anaeleza njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana.	Anaainisha njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana.	Anaainisha njia za utunzaji wa zana za kujifunzia na kufundishia kulingana na aina ya zana kwa kuhusianisha na mazingira halisi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
4.0 Kushirikisha wadau katika kutambua changamoto na kutoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	4.1 Kutambua wadau katika kutoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	a) Kufafanua dhana ya wadau katika elimu kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Dhana ya wadau katika huduma ya elimu kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona imefafanuliwa kuzingatia maana, aina na umuhimu.	Anafafanua maana ya wadau katika huduma ya elimu kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anafafanua maana na aina ya wadau katika huduma ya elimu kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona na kueleza umuhimu wake katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana na aina ya wadau katika huduma ya elimu kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona na kueleza umuhimu wake katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kutoa mifano kuzingatia kundi.	Anafafanua maana na aina ya wadau katika huduma ya elimu kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona na kueleza umuhimu wake katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kutoa mifano kuzingatia kundi kwa kuhusianisha na mazingira.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubaini wadau wanaotoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Wadau wa tano wanaotoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona wamebainishwa kwa kuzingatia aina, kazi na umuhimu wao.	Anabainisha wadau wawili wanaotoa huduma kwa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anabainisha wadau watatu wanaotoa huduma kwa mwanafunzi na kueleza kazi za wadau.	Anabainisha wadau wanne wanaotoa huduma kwa mwanafunzi na kutaja aina zao na umuhimu wao katika elimu.	Anabainisha wadau watano wanaotoa huduma kwa mwanafunzi na kutaja aina, kazi na umuhimu wao katika elimu kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	
		c) Kuchambua majukumu ya wadau katika kumpatia huduma mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Majukumu ya wadau katika kumpatia afua stahiki mwanafunzi ndani na nje ya shule yamechambuliwa.	Anachambua majukumu ya wadau katika kumpatia afua stahiki mwanafunzi ndani ya shule.	Anachambua majukumu ya wadau katika kumpatia afua stahiki mwanafunzi ndani na nje ya shule.	Anachambua majukumu manne ya wadau katika kumpatia afua stahiki mwanafunzi ndani na nje ya shule kwa kutoa mifano.	Anachambua majukumu matano ya wadau katika kumpatia afua stahiki mwanafunzi ndani na nje ya shule kwa kutoa mifano kulingana na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	4.2 Kutumia wadau katika kutatua changamoto za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	<p>a) Kubaini changamoto za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona</p> <p>b) Kubainisha mbinu za kutatua changamoto za mwanafunzi</p>	<p>Changamoto tano za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimebainishwa.</p> <p>Mbinu tano za kutatua changamoto za mwanafunzi mwenye uziwi zimebainishwa.</p>	Anabainisha changamoto mbili za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anabainisha changamoto tatu za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anabainisha changamoto nne za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona kwa kuzingatia aina na kutoa mifano.	Anabainisha changamoto tano za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona kwa kuzingatia kategoria na kutoa mifano kulingana na mazingira ya mwanafunzi.	3
				Anabainisha mbinu mbili za kutatua changamoto za mwanafunzi.	Anabainisha mbinu tatu za kutatua changamoto za mwanafunzi.	Anabainisha mbinu nne za kutatua changamoto za mwanafunzi na kutoa mifano.	Anabainisha mbinu tano za kutatua changamoto za mwanafunzi na kutoa mifano kwa kuzingatia mazingira ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kuelezea haki na namna ya kutetea haki za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Haki na namna ya kutetea haki za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona zimeelezwa.	Anaelezea haki za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anaelezea haki na namna ya kutetea haki za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona.	Anaelezea haki na namna ya kutetea haki za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona. na kutoa mifano.	Anaelezea haki na namna ya kutetea haki za mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona. na kutoa mifano kwa kuzingatia mazingira ya mwanafunzi.	
	4.3 Kushirikiana na wasaidizi wa walimu wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona ili kuboresha ujifunzaji wao	a) Kuandaa kwa ushirikiano na msaidizi wa mwalimu majukumu na malengo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye uziwi	Majukumu na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji yameandaliwa na mwalimu kwa kushirikiana na msaidizi wa mwalimu kwa kuzingatia aina ya mwanafunzi, vifaa na zana.	Anaandaa majukumu na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kushirikiana na msaidizi wa mwalimu kwa kuzingatia aina ya mwanafunzi.	Anaandaa majukumu na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kushirikiana na msaidizi wa mwalimu kwa kuzingatia aina ya mwanafunzi na vifaa.	Anaandaa majukumu na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kushirikiana na msaidizi wa mwalimu kwa kuzingatia aina ya mwanafunzi, vifaa na zana.	Anaandaa majukumu na malengo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa kushirikiana na msaidizi wa mwalimu kwa kuzingatia aina ya mwanafunzi, vifaa, zana na kuhusianisha na mazingira.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kupendekeza namna ya kumjengea ujuzi msaidizi wa mwalimu wa kutumia vifaa saidizi	Namna ya kumjengea ujuzi msaidizi wa mwalimu wa kutumia vifaa saidizi imependekezwa.	Anapendekeza namna ya kumjengea ujuzi msaidizi wa mwalimu wa kutumia vifaa saidizi.	Anapendekeza namna ya kumjengea ujuzi msaidizi wa mwalimu wa kutumia vifaa saidizi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anapendekeza namna ya kumjengea ujuzi msaidizi wa mwalimu wa kutumia vifaa saidizi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi katika kundi.	Anapendekeza namna ya kumjengea ujuzi msaidizi wa mwalimu wa kutumia vifaa saidizi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi katika kundi na kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufafanua stadi za kumwezesha msaidizi wa mwalimu kuwasiliana na mwanafunzi	Stadi za kumwezesha msaidizi wa mwalimu kuwasiliana na mwanafunzi zimefafanuliwa kwa tahajia ya vidole, lugha ya alama, lugha ya alamanguso, na maandishi ya Breli.	Anafafanua stadi za kumwezesha msaidizi wa mwalimu kuwasiliana na mwanafunzi kwa tahajia ya vidole.	Anafafanua stadi za kumwezesha msaidizi wa mwalimu kuwasiliana na mwanafunzi kwa tahajia ya vidole na lugha ya alama .	Anafafanua stadi za kumwezesha msaidizi wa mwalimu kuwasiliana na mwanafunzi kwa tahajia ya vidole, lugha ya alama na lugha ya alamanguso.	Anafafanua stadi za kumwezesha msaidizi wa mwalimu kuwasiliana na mwanafunzi kwa tahajia ya vidole, lugha ya alama, lugha ya alamanguso, na maandishi ya Breli.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kubainisha jinsi ya kuwashirikisha wadau katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye uziwi na uziwikutoona	Jinsi ya kushirikisha wadau katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji yake umebainishwa.	Anabainisha jinsi ya kuwashirikisha wadau katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi.	Anabainisha jinsi ya kuwashirikisha wadau katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji yake.	Anabainisha jinsi ya kuwashirikisha wadau katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji yake na majukumu ya kila mdau.	Anabainisha jinsi ya kuwashirikisha wadau katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kwa kuzingatia mahitaji yake na majukumu ya kila mdau kulingana na mazingira.	

Jedwali namba 8: Umahiri wa Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Akili na Mwanafunzi mwenye Usonji

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
1.0 Kutumia njia na mbinu za kufundishia na kujifunzia	1.1 Kuchambua njia na mbinu za kujifunzia na kufundishia 1.2 Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji 1.3 Kuchambua njia na mbinu mujarabu/stahiki za upimaji kulingana na uwezo/hatua, ari na mahitaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji
2.0 Kueleza umuhimu wa matumizi ya zana kwa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	2.1 Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji 2.2 Kutunza zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji 2.3 Kukarabati zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji
3.0 Kutumia njia na mbinu za kumudu darasa (hatua) kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	3.1 Kueleza dhana ya kumudu darasa (hatua) kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji 3.2 Kufafanua dhana ya marekebisho mwenendo kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
4.0 Kuandaa mipango ya ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	4.1 Kuandaa na kutekeleza mpango binafsi wa Kielimu 4.2 Kuandaa na kutekeleza mpango wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji

Jedwali namba 9: Maudhui ya Ufundishaji na Ujifunzaji wa Somo la Hisabati kwa Mwanafunzi mwenye Ulemavu wa Akili na Mwanafunzi mwenye Usonji

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
1.0 Kutumia njia, mbinu na mikakati ya kujifunzia na kufundishia	1.1 Kuchambua njia, mbinu na mikakati ya kujifunzia na kufundishia	a) Kufafanua istilahi (mikakati, njia, na mbinu) za ufundishaji na ujifunzaji	Istilahi (mikakati, njia, na mbinu) za ufundishaji na ujifunzaji zimefafanuliwa.	Anafafanua istilahi moja ya ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua istilahi mbili za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua istilahi tatu za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua istilahi tatu za ufundishaji na ujifunzaji, anazitumia na kuzitolea mifano halisi.	5
		b) Kueleza faida za njia na mbinu za ufundishaji	Faida sita za njia na mbinu za ufundishaji zimeelezwa.	Anaeleza faida mbili za njia na mbinu za ufundishaji.	Anaeleza faida nne za njia na mbinu za ufundishaji.	Anaeleza faida tano za njia na mbinu za ufundishaji.	Anaeleza faida sita za njia na mbinu za ufundishaji.	
		c) Kuchambua njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji	Njia mbili na mbinu sita za kujifunzia na kufundishia zimechambuliwa.	Anachambua njia mbili za ufundishaji na ujifunzaji.	Anachambua njia mbili na mbinu mbili za ufundishaji na ujifunzaji.	Anachambua njia mbili na mbinu nne za ufundishaji na ujifunzaji.	Anachambua njia mbili na mbinu sita za ufundishaji na ujifunzaji kwa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kuainisha njia, mbinu na mikakati ya ufundishaji na ujifunzaji	Njia, mikakati na mbinu nane ya ufundishaji na ujifunzaji imeainishwa.	Anaainisha njia na mbinu mbili za ufundishaji na ujifunzaji.	Anaainisha njia na mbinu nne za ufundishaji na ujifunzaji.	Anaainisha njia, mikakati na mbinu sita za ufundishaji na ujifunzaji na kuzitolea maelezo.	Anaainisha njia, mikakati na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji na kuzitolea maelezo na mifano.	
		e) Kutumia njia na mbinu za ufundishaji na ujifunzaji	Njia na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji zimetumika.	Anatumia njia na mbinu mbili za ufundishaji na ujifunzaji.	Anatumia njia na mbinu nne za ufundishaji na ujifunzaji.	Anatumia njia na mbinu sita za ufundishaji na ujifunzaji.	Anatumia njia na mbinu nane za ufundishaji na ujifunzaji na kutolea mifano.	
	1.2 Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwenye usonji	a) Kufafanua dhana ya zana za ufundishaji na ujifunzaji	Dhana ya zana za ufundishaji na ujifunzaji imefafanuliwa (maana, aina, sifa na umuhimu).	Anafafanua maana ya zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana na aina za zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana, aina na sifa za zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana, aina, sifa na umuhimu wa zana katika ufundishaji na ujifunzaji na kutoa mifano.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha makundi manne ya zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji	Makundi manne ya zana za ufundishaji na ujifunzaji yamebainishwa.	Anabainisha kundi moja la zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha makundi mawili ya zana na kueleza matumizi yake.	Anabainisha makundi matatu ya zana na kueleza matumizi yake.	Anabainisha makundi manne ya zana kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	
		c) Kufafanua sifa za zana za ufundishaji na ujifunzaji	Sifa za zana za ufundishaji na ujifunzaji zimefafanuliwa kwa kuzingatia zanamguso, masikizi na masikizimaono.	Anafafanua sifa za zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua sifa za kundi mojawapo la zana za kati, zanamguso, masikizi na masikizimaono.	Anafafanua sifa za makundi mawili ya zana za kati, zanamguso, masikizi na masikizimaono.	Anafafanua sifa za zana za makundi yote (zanamguso, masikizi na masikizimaono) na kutoa mifano dhahiri kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji zimefaraguliwa.	Anafaragua zana bila kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anafaragua zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anafaragua zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji na kuzitumia.	Anafaragua zana kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji na kuzitumia.	
	1.3 Kuchambua njia na mbinu mujarabu za upimaji kulingana na uwezo/hatua, ari na mahitaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	a) Kubainisha mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili	Mbinu tano za upimaji zimebainishwa.	Anabainisha mbinu mbili za upimaji.	Anabainisha mbinu tatu za upimaji.	Anabainisha mbinu nne za upimaji.	Anabainisha mbinu tano za upimaji kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuainisha mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye usonji	Mbinu tano za upimaji zimeainishwa.	Anaainisha mbinu mbili za upimaji.	Anaainisha mbinu tatu za upimaji na kuzielezea.	Anaainisha mbinu nne za upimaji, kuzielezea na kuzitumia.	Anaainisha mbinu tano za upimaji, kuzielezea na kuzitumia kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye usonji.	
		c) Kuchanganua umuhimu na matumizi ya mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji	Umuhimu na matumizi ya mbinu za upimaji zimechanganuliwa.	Anaorodhesha umuhimu wa mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anachanganua umuhimu wa mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji.	Anachanganua umuhimu na matumizi ya mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji kwa kutoa mifano.	Anachanganua umuhimu na matumizi ya mbinu za upimaji kwa kutoa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutumia mbinu za upimaji katika ufundishaji na ujifunzaji	Mbinu tano za upimaji zimetumika.	Anatumia mbinu mbili za upimaji.	Anatumia mbinu tatu za upimaji.	Anatumia mbinu nne za upimaji kwa mifano.	Anatumia mbinu tano za upimaji kwa mifano kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	
2.0 Kueleza umuhimu wa matumizi ya zana kwa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	2.1 Kuchambua zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	a) Kufafanua dhana ya zana za ufundishaji katika ufundishaji na ujifunzaji	Dhana ya zana za kujifunzia na kufundishia imefafanuliwa (maana, aina na umuhimu).	Anafafanua maana ya zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana ya zana, na aina za zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa zana za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa zana za ufundishaji na kutoa mifano.	5
		b) Kubainisha faida za kutumia zana	Faida sita za kutumia zana zimebainishwa.	Anabainisha faida mbili za kutumia zana.	Anabainisha faida nne za kutumia zana.	Anabainisha faida tano za kutumia zana.	Anabainisha faida sita za kutumia zana na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubainisha zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji	Zana saba za kujifunzia na kufundishia mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji zimebainishwa.	Anabainisha zana mbili za ujifunzaji na kujifunzia.	Anabainisha zana nne na matumizi yake.	Anabainisha zana tano kwa kuzingatia matumizi yake na kutoa mifano.	Anabainisha zana saba kwa kuzingatia matumizi na umuhimu wa zana kwa mifano.	
3.0 Kutumia zana zilizotengenezwa kwa kutumia vitu vinavyopatikana kwenye mazingira	3.1 Kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji	a) Kufaragua zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji	Zana sita za ufundishaji na ujifunzaji zimefaraguliwa.	Anafaragua zana mbili za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafaragua zana tatu za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafaragua zana tano za ufundishaji na ujifunzaji.	Anafaragua zana sita za ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzitolea maelezo.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kuelezea matumizi ya zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	Matumizi ya zana za ufundishaji na ujifunzaji zimeelezewa kwa kuzingatia makundi manne ya zana.	Anataja matumizi ya zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa juzingatia kundi moja la zana.	Anaelezea matumizi ya zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa juzingatia makundi mawili ya zana.	Anaelezea matumizi ya zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa juzingatia makundi matatu ya zana.	Anaelezea matumizi ya zana za ufundishaji na ujifunzaji kwa juzingatia makundi manne ya zanan na viwango vya mahitaji.	
	3.2 Kutunza zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	a) Kueleza namna ya kutunza zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji	Namna ya kutunza zana zinazotumika imelezwa.	Anaeleza umuhimu wa utunzaji wa zana.	Anaeleza umuhimu wa utunzaji wa zana na sehemu za kutunzia zana.	Anaeleza umuhimu na mbinu za utunzaji wa zana na sehemu za kutunzia zana.	Anaeleza umuhimu, mbinu za utunzaji wa zana na sehemu za kutunzia zana kwa kutoa mifano kulingana na mazingira.	3

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajaji	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha changamoto za kutunza zana zinazotumika katika ufundishaji na ujiifunzaji	Changamoto tano za kutunza zana zimebainishwa.	Anabainisha changamoto mbili za kutunza zana.	Anabainisha changamoto tatu za kutunza zana.	Anabainisha changamoto nne za kutunza zana na kutoa mifano.	Anabainisha changamoto tano za kutunza zana na kutoa mifano kulingana na mazingira yanayomzunguka.	
		c) Kufafanua njia za kutatua changamoto za kutunza zana zinazotumika katika ufundishaji na ujiifunzaji	Njia tano za kutatua changamoto za kutunza zana zimefafanuliwa.	Anafafanua njia mbili za kutatua changamoto za kutunza zana.	Anafafanua njia tatu za kutatua changamoto za kutunza zana.	Anafafanua njia nne za kutatua changamoto za kutunza zana.	Anafafanua njia tano za kutatua changamoto za kutunza zana na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	3.3 Kukarabati zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	a) Kueleza mbinu za kukarabati zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji	Mbinu tano za kukarabati zana zimeelezwa.	Anaeleza mbinu mbili za kukarabati zana.	Anaeleza mbinu tatu za kukarabati zana.	Anaeleza mbinu nne za kukarabati zana.	Anaeleza mbinu tano za kukarabati zana na kutoa mifano.	4
b) Kueleza faida za kukarabati zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji		Faida tano za kukarabati zana zimeelezwa.	Anaeleza faida mbili za kukarabati zana.	Anaeleza faida tatu za kukarabati zana.	Anaeleza faida nne za kukarabati zana na kutoa mifano.	Anaeleza faida tano za kukarabati zana na kutoa mifano kulingana na mazingira.		
c) Kubainisha changamoto za kukarabati zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji		Changamoto tano za kukarabati zana zimebainishwa.	Anabainisha changamoto mbili za kukarabati zana.	Anabainisha changamoto tatu za kukarabati zana.	Anabainisha changamoto nne na kutoa mifano ya changamoto za kukarabati zana.	Anabainisha changamoto tano na kutoa mifano ya changamoto za kukarabati zana kulingana na mazingira yanayomzunguka.		

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufafanua mbinu za kutatua changamoto za kukarabati zana zinazotumika katika ufundishaji na ujifunzaji	Mbinu tano za kutatua changamoto za kukarabati zana zimefafanuliwa.	Anafafanua mbinu mbili za kutatua changamoto za kukarabati zana.	Anafafanua mbinu tatu za kutatua changamoto za kukarabati zana.	Anafafanua mbinu nne za kutatua changamoto za kukarabati zana.	Anafafanua mbinu tano za kutatua changamoto za kukarabati zana kutoa mifano.	
4.0 Kutumia njia na mbinu za kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	4.1 Kueleza namna ya kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	a) Kueleza dhana ya kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	Dhana ya kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji imeelezwa.	Anaeleza maana ya kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili.	Anaeleza maana na vigezo vya kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anaeleza maana na vigezo vya kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anaeleza maana, vigezo na umuhimu wa kumudu darasa/hatua kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji kwa kutoa mifano.	7

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kufafanua njia na mbinu za mwalimu kumudu darasa la mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	Njia mbili na mbinu sita za kumudu darasa zimefafanuliwa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anafafanua njia moja na mbinu mbili za kumudu darasa.	Anafafanua njia mbili na mbinu tatu kwa kutoa mifano ya kumudu darasa.	Anafafanua na kuchambua njia mbili na mbinu nne kwa kutoa mifano ya kumudu darasa.	Anafafanua njia mbili na mbinu sita za kumudu darasa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji kwa kutoa mifano.	
		c) Kueleza mbinu za kupanga darasa kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	Mbinu tatu za kupanga darasa zimeelezwa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza mbinu moja ya kupanga darasa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza mbinu mbili za kupanga darasa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza mbinu tatu za kupanga darasa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi.	Anaeleza mbinu tatu za kupanga darasa kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi kwa kutoa mifano kulingana na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kufafanua majukumu ya msaidizi wa mwalimu na namna ya kumshirikisha katika tendo la ufundishaji na ujifunzaji	Majukumu sita ya msaidizi wa mwalimu na namna ya kumshirikisha katika tendo la ufundishaji na ujifunzaji yamefafanuliwa	Anaorodhesha majukumu mawili ya msaidizi wa mwalimu.	Anaeleza majukumu manne ya msaidizi wa mwalimu na namna ya kumshirikisha katika tendo la ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua majukumu matano ya msaidizi wa mwalimu na namna ya kumshirikisha katika tendo la ufundishaji na ujifunzaji.	Anafafanua majukumu sita ya msaidizi wa mwalimu na namna ya kumshirikisha katika tendo la ufundishaji na ujifunzaji na kutoa mifano.	
		e) Kueleza dhana ya kuandaa darasa linaloongea	Dhana ya kuandaa darasa linaloongea imeelezwa.	Anaeleza maana ya darasa linaloongea.	Anaeleza maana na umuhimu wa darasa linaloongea.	Anaeleza maana, sifa na mbinu za kuandaa darasa linaloongea.	Anaeleza maana, sifa, umuhimu na mbinu za kuandaa darasa linaloongea lenyewe.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	4.2 Kufafanua dhana ya kurekebisha mwenendo kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	a) Kufafanua dhana ya kurekebisha mwenendo	Dhana ya kurekebisha mwenendo imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya kurekebisha mwenendo.	Anafafanua maana na umuhimu wa kurekebisha mwenendo.	Anafafanua maana na umuhimu wa kurekebisha mwenendo na kutambua tabia za mwanafunzi.	Anafafanua maana na umuhimu wa kurekebisha mwenendo na tabia mbalimbali za mwanafunzi na kubainisha mbinu za kutekeleza urekebishaji huo.	4
		b) Kubainisha mbinu za kurekebisha mwenendo	Mbinu tano za kurekebisha mwenendo zimebainishwa.	Anabainisha mbinu mbili za kurekebisha mwenendo.	Anabainisha mbinu tatu za kurekebisha mwenendo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anabainisha mbinu nne za kurekebisha mwenendo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anabainisha mbinu tano za kurekebisha mwenendo kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubainisha sheria na taratibu za kumudu kurekebisha mwenendo katika darasa	Sheria tano na taratibu za kumudu kurekebisha mwenendo zimebainishwa.	Anabainisha sheria moja na taratibu za kumudu kurekebisha mwenendo katika darasa.	Anabainisha sheria mbili na taratibu za kumudu kurekebisha mwenendo katika darasa.	Anabainisha sheria tatu na taratibu za kumudu kurekebisha mwenendo katika darasa kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anabainisha sheria tano na taratibu za kumudu kurekebisha mwenendo katika darasa kulingana na mahitaji ya mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	
5.0 Kuandaa mipango ya ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji	5.1 Kuandaa na kutekeleza mpango binafsi wa kielimu	a) Kueleza dhana ya mpango binafsi wa kielimu	Dhana ya mpango binafsi wa kielimu imeelezwa (maana, sifa na umuhimu).	Anaeleza maana ya mpango binafsi.	Anaeleza maana ya mpango binafsi na sifa zake.	Anaeleza maana ya mpango binafsi, sifa zake na umuhimu wake.	Anaeleza maana ya mpango binafsi, sifa zake, umuhimu wake na kutoa mifano dhahiri.	4

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsusi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kubainisha vipengele vya mpango binafsi wa kielimu	Vipengele vitano vya mpango binafsi wa kielimu vimebainishwa.	Anabainisha vipengele viwili vya mpango binafsi wa kielimu.	Anabainisha vipengele vitatu vya mpango binafsi wa kielimu.	Anabainisha vipengele vinne vya mpango binafsi wa kielimu.	Anabainisha vipengele vitano vya mpango binafsi wa kielimu.	
		c) Kutumia mpango binafsi wa kielimu	Mpango binafsi wa kielimu kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji umetumika.	Anatumia taarifa za awali na uwezo wa kutenda wa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na mwanafunzi mwenye usonji.	Anatumia taarifa za awali na uwezo wa kutenda wa mwanafunzi kwa kuzingatia malengo ya mpango.	Anatumia taarifa za awali, uwezo wa kutenda wa mwanafunzi kwa kuzingatia malengo ya mpango na vipindi vya utekelezaji.	Anatumia taarifa za awali, uwezo wa kutenda wa mwanafunzi kwa kuzingatia malengo ya mpango, vipindi vya utekelezaji, wataalamu na vifaa vitakavyohitajika.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutathmini mpango binafsi wa kielimu	Mpango binafsi wa kielimu umetathminiwa kwa kuainisha vipengele vitano vya mpango.	Anatathmini mpango binafsi wa kielimu kuainisha kipengele kimoja cha mpango.	Anatathmini mpango binafsi wa kielimu kwa kuainisha vipengele viwili vya mpango.	Anatathmini mpango binafsi wa kielimu kwa kuainisha vipengele vitatu vya mpango.	Anatathmini mpango binafsi wa kielimu kwa kuainisha vipengele vitano vya mpango na kutoa mapendekezo.	
	5.2 Kuandaa na kutekeleza mpango wa ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye ulemavu wa akili na usonji	a) Kueleza dhana ya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji	Dhana ya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji imeelezwa (maana, sifa na umuhimu).	Anaeleza maana ya mpango wa ujifunzaji na ufundishaji.	Anaeleza maana na sifa za mpango wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anaeleza maana, sifa na umuhimu wa mpango wa ufundishaji.	Anaeleza maana, sifa, umuhimu, na changamoto za mpango wa ufundishaji na ujifunzaji.	8
		b) Kubainisha vipengele vya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji	Vipengele saba vya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji vimebainishwa.	Anabainisha vipengele viwili vya awali vya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha vipengele vitatu vya awali vya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha vipengele vitano muhimu vya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anabainisha vipengele saba vya mpango wa ufundishaji na ujifunzaji na kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kufafanua hatua za kuandaa mpango wa ufundishaji na ujifunzaji	Hatua sita za kuandaa mpango wa ufundishaji na ujifunzaji zimefafanuliwa.	Anafafanua hatua mbili za kuandaa mpango wa ufundishaji.	Anafafanua hatua tatu za kuandaa mpango wa ufundishaji.	Anafafanua hatua nne za kuandaa mpango wa ufundishaji.	Anafafanua hatua sita za kuandaa mpango wa ufundishaji kwa kutoa mifano.	
		d) Kutathmini mpango wa ujifunzaji na ufundishaji	Mpango wa ufundishaji na ujifunzaji umetathminiwa.	Anatathmini mpango wa ufundishaji na ujifunzaji.	Anatathmini mpango wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia matokeo ya vipengele viwili.	Anatathmini mpango wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia matokeo ya vipengele vitatu na kuyachambua.	Anatathmini mpango wa ufundishaji na ujifunzaji kwa kuzingatia matokeo ya vipengele vitano na kutoa mapendekezo ya kuboresha.	
		e) Kutumia mpango wa ufundishaji na ujifunzaji ulioboreshwa	Mpango wa ufundishaji na ujifunzaji ulioboreshwa umetumika kwa kuzingatia vipengele sita.	Anatumia mpango wa ufundishaji na ujifunzaji ulioboreshwa kwa kufuata kipengele kimoja.	Anatumia mpango wa ujifunzaji ulioboreshwa kwa kuzingatia vipengele viwili.	Anatumia mpango wa ufundishaji na ujifunzaji ulioboreshwa kwa kuzingatia vipengele vinne.	Anatumia mpango wa ufundishaji na ujifunzaji ulioboreshwa kwa kuzingatia vipengele sita.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahsus	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		f) Kuandaa na kutumia kadi ya maendeleo ya ufundishaji na ujifunzaji	Kadi ya maendeleo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa siku tano imeandaliwa.	Anaandaa kadi ya maendeleo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa siku moja kati ya tano.	Anaandaa kadi ya maendeleo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa siku mbili kati ya tano.	Anaandaa kadi ya maendeleo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa siku nne kati ya tano.	Anaandaa kadi ya maendeleo ya ufundishaji na ujifunzaji kwa siku tano na kueleza jinsi inavyo tumika.	

Orodha ya Machapisho

- Cole, E. B., & Flexer, C. (2011). *Children with hearing loss: Developing listening and talking*. San Diego, United States of America: Plural publishing.
- Dhand, H. (2004). *Techniques of teaching*. New Delhi, India: Ashish.
- Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. (2014). *Sera ya elimu na mafunzo*. Dar es Salaam, Tanzania: Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi.
- Klingberg, C. E., Koskiren, K. L., Sjostadt, S. (2002). *MATHS Seen with other eyes a blind child in the classroom: Teacher's guide to Mathematics*. Finland, Europe: Ekenas Trycken Aktiebolag.
- Moreno, C. (2000). *Predicting numeracy in hearing impaired children*. London, United Kingdom: Institute of Education.
- Singh, R. P., & Rane, G. (2004). *Teaching strategies*. New Delhi, India: APH Publishing company Ltd.
- Taasisi ya Elimu Tanzania. (2016). *Muhtasari wa somo la Hisabati elimumsingi darasa la III-VI*. Dar es Salaam, Tanzania: Wizara ya Elimu Sayansi na Teknolojia.
- Taasisi ya Elimu Tanzania. (2005). *Muhtasari wa Hisabati kwa shule za msingi darasa la I-VII*. Dar es-Salaam, Tanzania: Wizara ya Elimu na Utamaduni.